

SİLLE DESTİNASYON DEĞERLENDİRMESİ
Ağustos 2025

Teşekkür

Konya İli, Selçuklu Belediyesi'ne bağlı Sille Mahallesi'nde gerçekleştirilen Destinasyon Değerlendirmesi sürecine katkılarından dolayı başta Konya Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Konya Büyükşehir Belediyesi, Selçuklu Belediyesi, Sille Muhtarlığı, Mevlana Kalkınma Ajansı (MEVKA), Konya Sanayi Odası, Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, Konya Aşçıları Derneği, Otelciler Derneği, TÜRSAB, Sille'deki konaklama işletmeleri, Sille halkı, zanaatkarlar, tur operatörleri ve rehberler, Selçuklu İlçe Emniyet Müdürlüğü ve Polis Merkezi, eğitim kurumları, sağlık kurumları, mimarlar ve KOSKİ'ye teşekkür ederiz.

İçindekiler

Teşekkür.....	2
Tablolar.....	4
Şekiller.....	6
1. Giriş.....	7
2. Sille'ye Genel Bakış.....	9
2.1. Turizm Durumu.....	11
3. Değerlendirme Metodolojisi.....	11
3.1. Sille Destinasyon Değerlendirme Süreci.....	12
3.1.1. Ön Hazırlık Aşaması.....	13
3.1.2. Saha Değerlendirmesi.....	14
3.1.3. Masa Başı Değerlendirme.....	14
3.1.4. Hedef Kitle.....	14
3.2. Değerlendirme Araçları.....	16
3.2.1. Değerlendirme Kriterleri.....	16
3.2.2. Önem-Performans Analizi.....	17
4. Değerlendirme Sonuçları.....	18
4.1. Önem ve Performans Analizi Sonuçları.....	18
4.2. GSTC Kriterlerine Göre Değerlendirme.....	20
A. Sürdürülebilir Yönetim.....	20
A1. Destinasyon yönetim sorumluluğu.....	20
A2. Destinasyon yönetim stratejisi ve eylem planı.....	22
A3. İzleme ve raporlama.....	23
A4. Kurumsal katılım ve sürdürülebilirlik standartları.....	24
A5. Yerel katılım ve geribildirim.....	25
A6. Ziyaretçi katılımı ve geribildirim.....	26
A7. Tanıtım ve bilgi.....	27
A8. Ziyaretçi yoğunluğu ve faaliyetlerin izlenmesi.....	28
A9. Planlama düzenlemeleri ve kalkınmanın kontrolü.....	29

A10. İklim değişikliğine uyum	30
A11. Risk ve kriz yönetimi	31
B. Sosyoekonomik Sürdürülebilirlik	32
B1. Turizmin ekonomik katkısının ölçülmesi.....	33
B2. Saygın iş ve kariyer fırsatları	34
B3. Yerel girişimcileri ve adil ticareti desteklemek.....	35
B4. Topluluk desteği.....	36
B5. Sömürü/istismar ve ayrımcılığı önleme	37
B6. Mülkiyet ve kullanım hakları	38
B7. Emniyet ve güvenlik.....	39
B8. Herkes için erişim.....	40
C. Kültürel Sürdürülebilirlik.....	41
C1. Kültürel varlıkların korunması	42
C2. Kültürel eserler	42
C3. Somut olmayan miras.....	43
C4. Geleneksel erişim	44
C5. Fikri mülkiyet.....	45
C6. Kültürel alanlarda ziyaretçi yönetimi	46
C7. Alanlar ile ilgili açıklama	47
D. Çevresel Sürdürülebilirlik.....	48
D1. Hassas çevrelerin korunması.....	49
D2. Doğal alanlarda ziyaretçi yönetimi	49
D3. Yaban hayatı etkileşimi.....	50
D4. Türlerin sömürülmesi ve hayvan refahı	52
D5. Enerji tasarrufu.....	53
D6. Su yönetimi	54
D7. Su kalitesi.....	55
D8. Atıksu.....	56
D9. Katı atık.....	57
D10. Sera gazı emisyonları ve iklim değişikliğinin hafifletilmesi	58
D11. Düşük-etkili ulaşım	59

D12. Işık ve gürültü kirliliği	60
5. Sonuç ve Öneriler	61
Ekler	63
A. Önem-Performans Anketi	63
Kaynakça.....	69

Tablolar

Tablo	Sayfa
Tablo 1. Paydaş türlerine göre hedef kitle	15
Tablo 2. Skor aralıklarına göre “sürdürülebilir yönetim” kriterleri	20
Tablo 3. A1 Destinasyon yönetim sorumluluğunun sonuçları.....	21
Tablo 4. A2 Destinasyon yönetim stratejisi ve eylem planı sonuçları.....	22
Tablo 5. A3. İzleme ve raporlama sonuçları.....	24
Tablo 6. A4 Kurumsal katılım ve sürdürülebilirlik standartları sonuçları.....	25
Tablo 7. A5 Yerel katılım ve geribildirim sonuçları.....	26
Tablo 8. A6 Ziyaretçi katılımı ve geribildirim sonuçları	27
Tablo 9. A7 Tanıtım ve bilgi sonuçları.....	28
Tablo 10. A8 Ziyaretçi yoğunluğu ve faaliyetlerin izlenmesi sonuçları.....	29
Tablo 11. A9 Planlama düzenlemeleri ve kalkınmanın kontrolü sonuçları.....	30
Tablo 12. A10 İklim değişikliğine uyum sonuçları	31
Tablo 13. A11 Risk ve kriz yönetimi sonuçları	32
Tablo 14. Skor aralıklarına göre “sosyoekonomik sürdürülebilirlik” kriterleri.....	33
Tablo 15. B1 Turizmin ekonomik katkısının ölçülmesi sonuçları.....	34
Tablo 16. B2 Saygın iş ve kariyer fırsatları sonuçları	35
Tablo 17. B3 Yerel girişimcileri ve adil ticareti desteklemek sonuçları.....	36
Tablo 18. B4 Topluluk desteği sonuçları.....	37
Tablo 19. B5 Sömürü/istismar ve ayrımcılığı önleme sonuçları	38
Tablo 20. B6 Mülkiyet ve kullanım hakları sonuçları	39
Tablo 21. B7 Emniyet ve güvenlik sonuçları.....	39
Tablo 22. B8 Herkes için erişim sonuçları.....	40
Tablo 23. Skor aralıklarına göre “kültürel sürdürülebilirlik” kriterleri	41
Tablo 24. C1 Kültürel varlıkların korunması sonuçları	42
Tablo 25. C2 Kültürel eserler sonuçları	43
Tablo 26. C3 Somut olmayan miras sonuçları.....	44
Tablo 27. C4 Geleneksel erişim sonuçları	45
Tablo 28. C5 Fikri mülkiyet sonuçları.....	45
Tablo 29. C6 Kültürel alanlarda ziyaretçi yönetimi sonuçları	46
Tablo 30. C7 Alanlar ile ilgili açıklama sonuçlar	47
Tablo 31. Skor aralıklarına göre “çevresel sürdürülebilirlik” kriterleri.....	48
Tablo 32. D1 Hassas çevrelerin korunması sonuçları.....	49
Tablo 33. D2 Doğal alanlarda ziyaretçi yönetimi sonuçları	50
Tablo 34. D3 Yaban hayatı etkileşimi sonuçları.....	51
Tablo 35. D4 Türlerin sömürülmesi ve hayvan refahı sonuçları	53
Tablo 36. D5 Enerji tasarrufu sonuçları.....	54

Tablo 37. D6 Su yönetimi sonuçları	55
Tablo 38. D7 Su kalitesi sonuçları	56
Tablo 39. D8 Atıksu sonuçları	57
Tablo 40. D9 Katı atık sonuçları.....	58
Tablo 41. D10 Sera gazı emisyonları ve iklim değişikliğinin hafifletilmesi sonuçları	59
Tablo 42. D11 Düşük-etkili ulaşım sonuçları	60
Tablo 43. D12 Işık ve gürültü kirliliği sonuçları	61

Şekiller

Şekil	Sayfa
Şekil 1. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünde Gerçekleşen Paydaş Görüşmeleri	8
Şekil 2. Sille Yerleşimi ve Korunacak Alan Sınırları	9
Şekil 3. Sille'nin Coğrafi Konumu	10
Şekil 4. Destinasyon Değerlendirme Süreci	12
Şekil 5. Saha Ziyareti.....	16
Şekil 6. Puanlama süreci.....	16
Şekil 7. Önem-Performans Analiz Matrisi.....	18
Şekil 8. Selçuklu Belediyesi faaliyet raporu	23

1. Giriş

Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı, Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi ile hükümet nezdinde imzalanan bir protokol çerçevesinde yürürlüğe alınmıştır. Sürdürülebilir turizmde uluslararası standartların üzerine çıkmayı hedefleyen Türkiye turizmi, destinasyon sürdürülebilirliğine önem vermekte, bu çerçevede GSTC Destinasyon Standartları'nı yol gösterici uluslararası bir sürdürülebilir turizm standardı olarak benimsemiştir. GSTC, sürdürülebilir turizmi dört temel başlık üzerinden ele almaktadır: (A) Sürdürülebilir Yönetim, (B) Sosyo-Ekonomik Etkiler, (C) Kültürel Etkiler ve (D) Çevresel Etkiler.

Kapadokya Üniversitesi tarafından GSTC Destinasyon Standartları esas alınarak yürütülen Destinasyon Değerlendirmesi, destinasyonun mevcut yönetim ve uygulamalarının küresel standartlarla kıyaslanmasına, güçlü yönlerinin ve risk alanlarının belirlenmesine olanak tanımaktadır. Bu değerlendirme destinasyon yöneticilerinin sürdürülebilir turizm ilke ve uygulamalarını benimsemesi ve paydaşların kapasite gelişimi için bir yol haritasıdır.

Bu bağlamda, Konya'nın merkezine 8 km uzaklıkta yer alan, çok katmanlı kültürel mirası ve tarihî dokusuyla dikkat çeken Sille, GSTC Destinasyon Standartları çerçevesinde Kapadokya Üniversitesi uzmanları tarafından değerlendirilmiştir. Roma, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinden izler taşıyan camiler, kiliseler, manastırlar, taş evler, köprüler ve özgün gastronomi–zanaat gelenekleriyle önemli bir turizm merkezi olan Sille'nin, artan turizm faaliyetleri ve turizm kaynaklı talep baskısı nedeniyle sürdürülebilirlik açısından değerlendirilmesi ihtiyacı hasıl olmuştur.

Kapadokya Üniversitesi uzmanları, saha çalışması ve gözlemleri, mevcut turizm verilerinin ve sürdürülebilirlikle ilgili verilerin toplanması, ilgili yasa, planlama süreçleri, dokümanlar ve politika belgelerinin incelenmesi ve haritalandırılması, paydaş görüşmeleri, yerel kurumlarla iş birliği süreçleri çerçevesinde Sille Destinasyon Değerlendirmesi'ni tamamlamıştır. Kapadokya Üniversitesinin uzman değerlendiricileri, masa başı analizlerin yanı sıra saha ziyaretleri yaparak ilgili kurumlar, yerel paydaşlar ve yerel halkla görüşmeler gerçekleştirmiş, böylece GSTC standartlarına uyum düzeyi objektif biçimde ortaya konulmuştur.

Bu Destinasyon Değerlendirmesi, Sille'nin sürdürülebilir turizm planlaması ve turizmin gelişimi için uluslararası uygulamalarla uyumlu bir temel sunmaktadır. Bulgular ve öneriler; yönetim süreçlerinin güçlendirilmesi, turizm gelirlerinin adil dağılımı, somut ve somut olmayan mirasın korunması, çevresel sürdürülebilirlik uygulamalarının hayata geçirilmesi ve iklim değişikliğine uyum stratejilerinin geliştirilmesi açısından önemli bir rehber niteliği taşımaktadır.

Şekil 1. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünde Gerçekleşen Paydaş Görüşmeleri

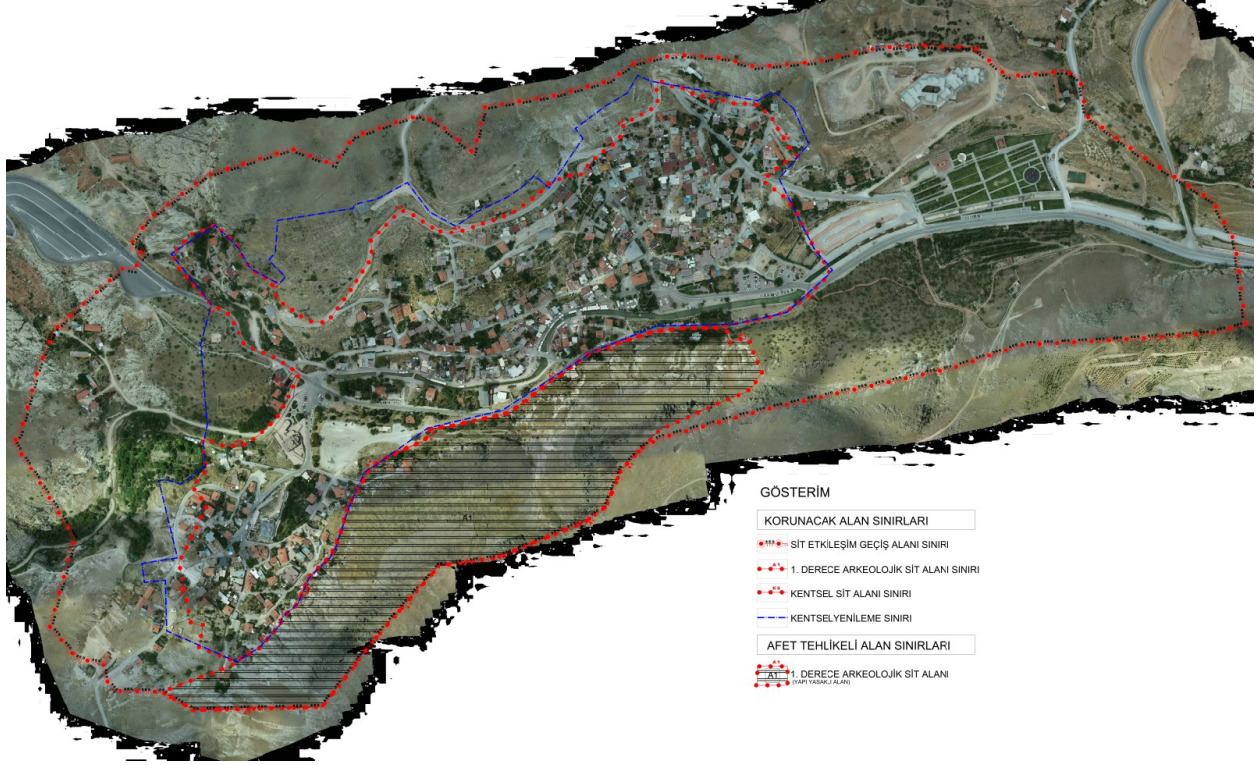
Kapadokya Üniversitesi Destinasyon Değerlendirme Ekibi

Doç. Dr. Halil Burak Sakal
Kapadokya Üniversitesi
Sosyal ve Stratejik Çalışmalar
Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

Doç. Dr. Leila Akbari Shahabi
Kapadokya Üniversitesi
Mimarlık, Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi

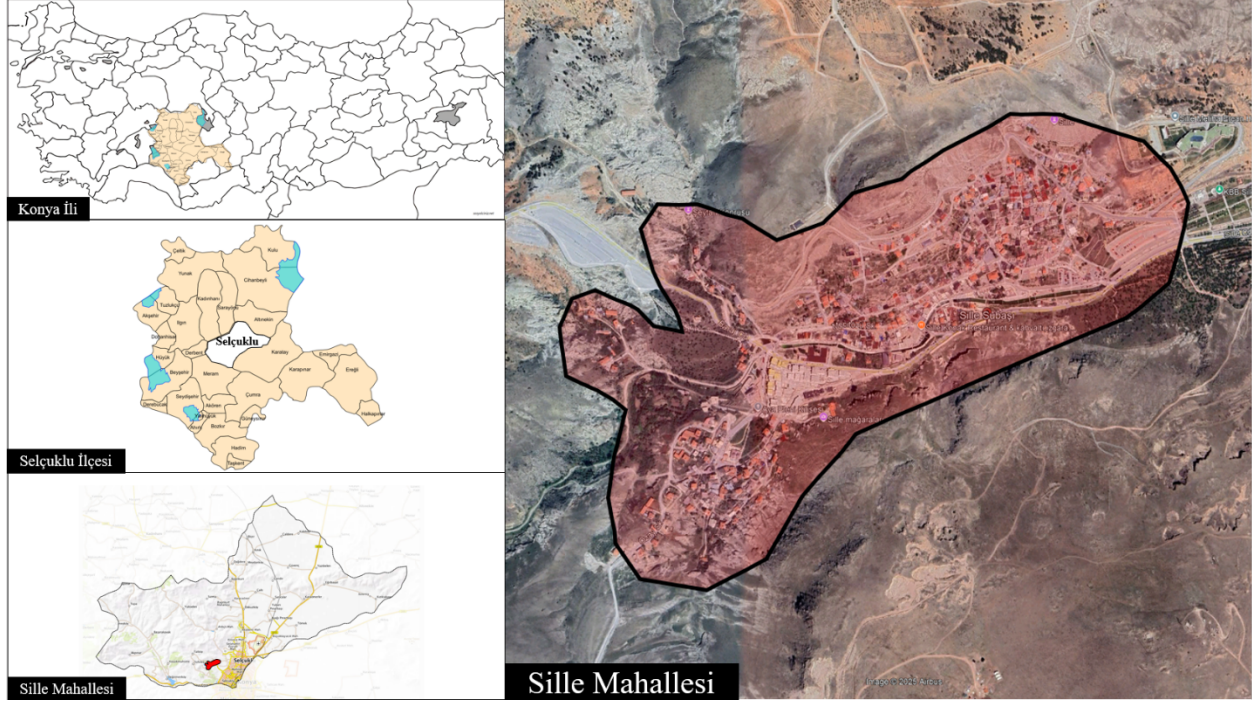
Burcu Tezcan
Kapadokya Üniversitesi
Kapadokya Meslek Yüksekokulu
Kurumsal Bilişim Uzmanlığı Bölümü Öğretim Görevlisi

2. Sille'ye Genel Bakış

Şekil 2. Sille Yerleşimi ve Korunacak Alan Sınırları

Sille, Konya merkezinin yaklaşık 8 kilometre kuzeybatısında, Selçuklu ilçesi belediye sınırları içinde yer alan Sille Deresi vadisinde konumlanmış tarihi bir yerleşimdir. 2022 yılı itibarıyla nüfusu 1.191 kişidir. Antik dönemde “Sylata” veya “Sylla” olarak anılan Sille, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinden izler taşımakta olup, Aya Elenia Kilisesi (M.S. 327), Ak Manastır, camiler, köprüler, taş evler ve geleneksel atölyeleri ile çok katmanlı bir kültürel mirasa sahiptir (Sarıköse, 2009; Mirmiroğlu, 2012; Erdem, Kulak Torun, Taş & Torun, 2010). Sille'nin fiziki haritası Şekil 2'de; coğrafi konumu Şekil 3'te gösterilmektedir.

Şekil 3. Sille'nin Coğrafi Konumu

Sille'de yerleşim, 1923 yılında akdedilen Lozan Antlaşması sonrasında 1924 yılında Türkiye ve Yunanistan arasında gerçekleştirilen nüfus mübadelesinde önemli bir dönüşüm yaşamış; Rum-Ortodoks nüfus Yunanistan'a gönderilmiş, yerine Batı Trakya ve Makedonya'dan gelen Müslüman Türk göçmenler yerleştirilmiştir. Bu tarihsel süreç Sille'yi, Anadolu'da mübadele köyü kimliğiyle öne çıkan örneklerden biri haline getirmiştir (Küçükdağ, 2005; Sarıköse, 2009).

Tarih boyunca Sille, inanç, ticaret ve kültür yollarının kesişim noktasında bulunması nedeniyle dikkat çekici bir yerleşim olmuştur. Özellikle Aya Elenia Kilisesi, Bizans ve Osmanlı döneminde hac güzergâhında önemli bir durak işlevi görmüş; Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde Müslüman ve gayrimüslim toplulukların bir arada yaşadığı çok kültürlü sosyal dokusuyla öne çıkmıştır (Sarıköse, 2009; Aköz & Ürekli, 1997; Küçükdağ, 2005).

Sille mutfağı, Konya mutfak kültürünün zengin bir yansıması olmakla birlikte, yöreye özgü yemek çeşitleriyle kendine has bir karakter taşır. Özellikle tandır ekmeği, tandır böreği, Kavinna, Sille kurabiyesi, üzümden yapılan pekmez ve çeşitli hamur işleri bölgenin bilinen lezzetleri arasında yer alır. Sille mutfağında tahıl, et, üzüm ürünleri ve süt ürünleri temel besin kaynaklarını oluştururken; düğün ve özel gün sofraları da geleneksel yemek çeşitliliğinin yaşatıldığı sosyal alanlar olmuştur. Ayrıca toprak testilerde pişirilen yemekler, çömlek ve güveç kapları yöre mutfağının özgün pişirme tekniklerini ortaya koyar. Nevin Halıcı'ya göre (*Konya Mutfağı*, 2014), Sille yemek kültürü tarih boyunca Anadolu'nun çok kültürlü yapısından beslenmiş; Bizans, Selçuklu ve Osmanlı mutfak geleneklerinin izlerini taşıyarak günümüze ulaşmıştır.

2.1.Turizm Durumu

Sille, 5000 yıllık tarihi geçmişi, çok katmanlı kültürel mirası ve zengin sosyokültürel dokusuyla önemli bir turistik destinasyon olarak değerlendirilmektedir. Sille, Roma, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinden izler taşımakta; camiler, kiliseler, manastırlar, taş köprüler ve geleneksel evleriyle çok kültürlü bir kimlik sunmaktadır. Hristiyan ve Müslüman mirasının birlikte bulunduğu nadir yerleşimlerden biri olarak inanç turizmi için güçlü bir çekim noktasıdır. Vadiler, dere yatağı ve çevredeki doğal peyzaj, özellikle ekoturizm ve doğa yürüyüşleri için uygun altyapı sunmaktadır. Konya merkezine yakınlığı (8 km) sayesinde hem günübirlik ziyaretçiler hem de uzun süreli konaklamalar için ulaşılabilir bir destinasyondur. Ayrıca, yöre mutfağı (Kavınna, tandır böreği, Sille kurabiyesi, pekmez) ve el sanatları (taş işçiliği, halıcılık, mum yapımı) turistik çeşitlilik sağlamaktadır. Böylece, Sille tarihî, kültürel ve doğal mirasıyla güçlü bir turizm potansiyeline sahiptir. İnanç turizmi, kültür turizmi, gastronomi ve ekoturizm alanlarında çeşitlenme mümkündür.

Sille'nin turizm altyapısı son yıllarda gelişmektedir. Ancak, bölgede 2 butik otel bulunmakta, 1 büyük otel ise Selçuklu Belediyesi tarafından hazırlanan proje aşamasındadır. Sille'de birkaç kafe ve restoran, hediyelik eşya dükkânları ve mağazalar turistik çeşitliliğe katkı sağlarken, bölgenin nicel ve nitel olarak turizm aktivitelerinin yetersiz olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum Sille'nin turizm potansiyelinin arttığını, ancak hizmet çeşitliliğinin daha da geliştirilebileceğini göstermektedir. Ayrıca, Sille'de 3 müze bulunmaktadır. Bu sayı, yerleşimin sahip olduğu zengin tarihî ve kültürel mirasın kurumsal düzeyde sergilendiğini ve ziyaretçilere sunulduğunu ortaya koymaktadır. Müze sayısının fazla oluşu, Sille'nin yalnızca açık alan mirasıyla değil, aynı zamanda kapalı mekânlarda korunan ve sergilenen koleksiyonlarla da güçlü bir kültür turizmi potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Sille'de ziyaretçi yoğunluğunun özellikle 15 Mayıs – 15 Eylül tarihleri arasında arttığı görülmektedir. Ziyaretçi profiline bakıldığında ise, ağırlıklı olarak yerli turistlerin günübirlik ziyaretler gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır (Veri, yerel halk ile yapılan görüşmelere dayanmaktadır.)

3. Değerlendirme Metodolojisi

Rapora konu Sille Destinasyon Değerlendirmesi süreci dört aşamada gerçekleşmiştir. Şekil 4 çalışma aşamalarını göstermektedir.

Şekil 4. Destinasyon Değerlendirme Süreci

Şekil 4'e göre, destinasyon değerlendirme süreci dört aşamada, aşağıdaki gibi açıklanmaktadır:

1. **Ön Hazırlık Aşaması**
Paydaşların ve belgelerin haritalanması, saha değerlendirme planının yapılması ve destinasyon temsilcileriyle iletişim kurulması.
2. **Saha Değerlendirmesi**
Paydaşlarla toplantılar ve görüşmeler, saha ziyaretleri ve ön bulguların paylaşıldığı kapanış çalıştayı.
3. **Masa Başı Değerlendirme**
Tüm belgelerin ve toplanan bilgilerin incelenmesi, raporun hazırlanması, hakem değerlendirmesi ve destinasyondan geri bildirim alınması.
4. **Taslak Rapor Teslimi**
Nihai raporun tamamlanarak destinasyona sunulması.

Bu süreç, bir destinasyonun sürdürülebilirlik kriterlerine uyumunun nesnel, şeffaf ve sistematik biçimde değerlendirilmesini sağlamaktadır.

3.1. Sille Destinasyon Değerlendirme Süreci

Sille'nin sürdürülebilir turizm potansiyelini ortaya koymak ve mevcut yönetim uygulamalarını küresel standartlarla kıyaslamak amacıyla, Kapadokya Üniversitesi tarafından bir destinasyon değerlendirme süreci yürütülmüştür. Bu süreç, uluslararası sürdürülebilirlik uygulamalarını yerel bağlama uyarlayarak Sille'nin güçlü yönlerini, risk alanlarını ve geliştirilmesi gereken noktalarını ortaya koymayı hedeflemiştir. TGA'nın katkıları ve yerel paydaşların iş birliğiyle gerçekleştirilen bu süreç, hazırlık çalışmalarından saha ziyaretlerine, rapor taslağından nihai raporun teslimine kadar çok paydaşlı bir süreç olarak yürütülmüştür. Aşağıda sürecin aşamaları özetlenmiştir:

Ön Hazırlık Aşaması: Nisan-Mayıs 2025

- Paydaş haritalama (Konya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Selçuklu Belediyesi, Sille Muhtarlığı, MEVKA, müzeler, yerel STK'lar, işletmeler, yerel halk vb.)
- Belge ve veri toplama
- Saha ziyaretleri için planlama ve iletişim

Saha Değerlendirmesi: 12-14 Ağustos 2025

- Açılış çalıştayını (Konya Büyükşehir Belediyesi, Selçuklu Belediyesi ev sahipliğinde)
- Paydaş toplantıları (esnaf, turizmciler, rehberler, yerel halk, akademisyenler)
- Saha ziyaretleri (Aya Eleni Kilisesi, Ak Manastır, Sille Deresi, taş evler, zanaatkâr atölyeleri)
- Ön bulguların paylaşımı

Masa Başı Değerlendirme: 15-29 Ağustos 2025

- Toplanan belgelerin ve gözlemlerin analizi
- Sille özelinde güçlü yönler ve risk alanlarının belirlenmesi
- Taslağın destinasyon paydaşları ile paylaşılması

Hakem Değerlendirmesi:

- Rapor taslağının uzmanlar tarafından gözden geçirilmesi
- Uluslararası standartlarla uyum kontrolü
- Geri bildirimlerin alınması

Nihai Rapor Teslimi:

- Sille için hazırlanan nihai değerlendirme raporunun tamamlanarak tüm paydaşlara sunulması
- Bulguların sürdürülebilir turizm stratejilerine entegre edilmesi

3.1.1. Ön Hazırlık Aşaması

Ön Hazırlık aşamasında iki temel görev bulunmaktadır: paydaş haritalama ve doküman haritalama. Bu görevler, Kapadokya Üniversitesi ekibi tarafından yürütülmüştür. Ekip, değerlendirme sürecinin hazırlık ve uygulanmasına destek vermek amacıyla üç akademik üyeden oluşmuş ve saha sürecinde yerel kurumlarla koordinasyonu da sağlamıştır.

Paydaş Haritalama: Değerlendirmeye dâhil edilmesi gereken temel paydaşların belirlenmesi sürecidir. Bu kapsamda, kamu ve özel sektör temsilcilerinin yanı sıra yerel yönetimler, STK'lar,

turizm işletmeleri, esnaf, rehberler ve yerel halkın temsilcileri haritalandırılmıştır. Paydaş haritalama çalışması tamamlanmış olup, ayrıntılar Rapor Ek B’de sunulmaktadır.

Doküman Haritalama: GSTC Destinasyon Kriterleri’ni karşılayan politika belgelerinin tespit edilmesi sürecidir. Bu belgeler, ilgili yasa, yönetmelik ve yönergeleri içermektedir. Sille, Konya ili Selçuklu ilçesine bağlı bir mahalle statüsünde olduğundan, destinasyona özgü resmi politika belgeleri bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Konya Büyükşehir Belediyesi, Selçuklu Belediyesi, Konya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Mevlana Kalkınma Ajansı (MEVKA) ve diğer kamu kurumlarının sunduğu strateji belgeleri, planlar ve politika dokümanları değerlendirmeye dâhil edilmiştir. Ayrıntılı bilgiler Rapor Ek C’de sunulmaktadır.

3.1.2. Saha Değerlendirmesi

Bu süreçte ekip, saha ziyaretlerini ve paydaş grup toplantılarını organize etmiş, ayrıca ilgili paydaşlarla açılış ve kapanış çalıştaylarını düzenlemiştir. Saha çalışmaları 12 Ağustos 2025’te gerçekleştirilen paydaş görüşmeleri ile başlamıştır. Bu aşamada, Sille’nin turizm yönetimi, GSTC Standartları temelinde değerlendirilmiştir. Görüşmeler, paydaş haritalaması ve masa başı değerlendirmeye dayanarak planlanmış; ziyaret edilen mekânlar ise destinasyonun turizm kimliğini temsil eden ve sürdürülebilirlik açısından etkili olan alanlardan seçilmiştir (Aya Eleni Kilisesi, Ak Manastır, Sille Deresi, taş evler, zanaatkâr atölyeleri).

Saha değerlendirmesi, Kapadokya Üniversitesinin ön bulgularını paylaştığı ve paydaşların bu bulgular hakkındaki görüşlerini dile getirdiği kapanış çalıştayını ile tamamlanmıştır. Açılış ve kapanış çalıştayları, kamu ve özel sektör temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiş; bazı paydaşlar değerlendirici ile birlikte saha ziyaretlerine de eşlik etmiştir.

3.1.3. Masa Baş Değerlendirme

Masa başı değerlendirme aşamasında, saha çalışmasının sonuçları ve ek ikincil veri analizleri temel alınarak bir rapor hazırlanmıştır. Değerlendirme sonuçlarının nesnellliğini ve tutarlılığını artırmak amacıyla, bir iç hakem değerlendirmesi gerçekleştirilmiştir. Nihai rapor tamamlanmadan önce, Kapadokya Üniversitesi Sille destinasyonunun paydaşlarından gelen geri bildirimleri bir kez daha analiz etmiş ve bu doğrultuda Sille’nin sürdürülebilir turizm değerlendirme raporu son hâline getirilmiştir.

3.1.4. Hedef Kitle

Yukarıdaki süreçte, farklı paydaşlar Tablo özetlendiği şekilde değerlendirmeye dahil edilmiş ve desteklenmiştir.

Tablo 1. Paydaş türlerine göre hedef kitle

Kamu Sektörü	
Kurum / Kuruluş	Ana Sorumluluk
Kültür ve Turizm Bakanlığı	Ulusal düzeyde turizm politikaları ve mevzuat
TGA / İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu	Ulusal ve destinasyon düzeyinde tanıtım ve turizm geliştirme
Konya ve Selçuklu Kaymakamlıkları	Konya ve Selçuklu genelinde güvenlik, eğitim, sağlık hizmetleri
Selçuklu Belediyesi	Selçuklu ve Sille’de idari görevler
Jandarma	Güvenlik – Selçuklu Kaymakamlığı’na bağlı
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Çevre, imar, iklim değişikliği ile ilgili planlama ve risk yönetimi
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü	Kültürel mirasın korunması, bakım, onarım, restorasyon, proje ve izinler
Konya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Özel sektör, meslek kuruluşları ve turizm birlikleriyle işbirliği; bölgesel turizm fırsatlarını değerlendirme
Konya Büyükşehir Belediyesi & Selçuklu Belediyesi	Ulaşım, altyapı, rekreasyon, atık yönetimi, kanalizasyon
Konya Bölge Trafik Denetleme Müdürlüğü	Ulaşım ve yol güvenliği
Selçuklu İlçe Emniyet Müdürlüğü	Güvenlik
Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu	Kültürel mirasın korunması
Türk Hava Yolları / THY Konya Satış Müdürlüğü	Ulaşım, havayolu taşımacılığı, biletleme
TÜRSAB	Turizm sektöründe hizmet kalitesinin sağlanması
Özel Sektör	
Kurum / Kuruluş	Ana Sorumluluk
Turizm işletmeleri / dernekler: TÜROFED, TÜRSAB Konya, Konya Kültür ve Turizm Derneği, Konya Kültür ve Sanat Derneği	Yatırımcı ve işletmecilerin ortak ihtiyaçlarının karşılanması, mesleki etik standartların korunması, kamu kurumlarıyla işbirliği
Akademi / Profesyonel	Eğitim, turizm geliştirme, araştırma

Şekil 5. Saha Ziyareti

3.2. Değerlendirme Araçları

3.2.1. Değerlendirme Kriterleri

Destinasyon, tüm GSTC Destinasyon Kriterleri'ne göre değerlendirilmiş ve sonuçlar farklı renkler ve puanlarla gösterilmiştir. Her kriter ve başlığın uygunluk seviyesi, sırasıyla göstergelerin ve kriterlerin ortalamasına göre hesaplanmıştır. Puanlama süreci Şekil 6'da gösterilmektedir.

Sütunlara Uyum (5 Seviye)	Her sütun için kriterlerin ortalama puanı
Kriterlere Uyum (5 Seviye)	Her kriter için göstergelerin ortalama puanı
Göstergelere Uyum (4 Seviye)	Her gösterge için 0-3 arası puanlama

Şekil 6. Puanlama süreci

Gösterge Puanlama: Her gösterge, tartışılan, üretilen veya gözlemlenen kanıtlara dayanarak değerlendirilir. Eğer herhangi bir belge ya da kanıt bulunmuyorsa göstergelere “0” puan verilir.

“1”, belgenin mevcut olduğunu ancak uygulama veya devam eden bir çalışma olmadığını gösterir. “2”, hem kanıt hem de uygulamanın varlığını ifade eder. “3” ise kanıt ve uygulamanın mevcut olmasının yanı sıra iyileşme eğilimlerinin de bulunduğunu gösterir.

Kriter Puanlama: Göstergeler gözden geçirildikten sonra her kriter için bir puan hesaplanır. Kriter puanı performansın genel bir görünümünü sunar ve şu aralıklarla değerlendirilir:

- <1: Risk Alanı
- 1.00–1.49: Orta Risk
- 1.50–1.99: İyileştirme Gerekli
- 2.00–2.49: İyi Performans
- >2.50: Mükemmel Performans

Bölüm Puanlama: Her bölümün puanı, kriterlerin ortalama puanına göre hesaplanır. Bölüm puanı performansın genel bir görünümünü sunar ve şu seviyelerle ifade edilir:

- <1: Seviye 1
- 1.00–1.49: Seviye 2
- 1.50–1.99: Seviye 3
- 2.00–2.49: Seviye 4
- >2.50: Seviye 5

3.2.2. Önem-Performans Analizi

Destinasyonlar doğal, kültürel ve sosyal özellikler bakımından sıklıkla farklılık göstermektedir. Bu nedenle algılanan sorunlar ve hangi konunun öncelikli olarak ele alınması gerektiği de değişiklik gösterebilir. Destinasyon paydaşları, her bir GSTC Kriterinin önem ve performans düzeylerine bu doğrultuda karar vermektedir. Algılanan önem ve performans aşağıdaki ölçekle ölçülmüştür:

- “1” Düşük Önem / Düşük Performans
- “3” Orta Düzeyde Önem / Performans
- “5” Yüksek Önem / Yüksek Performans

Anket, basılı anket formu ve çevrimiçi Google anket bağlantısı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Paydaşların erişimini kolaylaştırmak için hem basılı hem de çevrimiçi anket formları Türkçe hazırlanmıştır. Önemli paydaşların çoğu, saha toplantılarına katılmış ve basılı anket formları üzerinden değerlendirmelerini yapmıştır. Kapadokya Üniversitesi ekibi, tamamlanan anketleri toplamış ve verileri Excel tablosuna kodlamıştır. Veri analizi ise değerlendirici tarafından gerçekleştirilmiştir.

Önem-performans anket sonuçları, destinasyon değerlendirme sonuçları ile karşılaştırılarak her kriter için üç değer atanmıştır:

- Kapadokya Üniversitesi tarafından değerlendirilen performans puanı,
- Paydaşlarca algılanan önem ve
- Paydaşlarca algılanan performans.

Kriterler, aşağıdaki şekilde gösterildiği gibi dört farklı bölgeye ayrılabilir. Bu sınıflama, kriterlerin iki boyutlu bir grafikte nokta olarak yerleştirilmesiyle yapılmakta; yatay eksen performansı, dikey eksen ise algılanan önemi göstermektedir.

Kriterlerin Performansı	Yüksek Performans / Düşük Önem Olası Aşırılık	Yüksek Performans / Yüksek Önem İyi Çalışmaya Devam Et
	Düşük Performans / Düşük Önem Düşük Öncelik	Düşük Performans / Yüksek Önem Buraya Odaklan
	Kriterlerin Önemi	

Şekil 7. Önem-Performans Analiz Matrisi

4. Değerlendirme Sonuçları

4.1. Önem ve Performans Analizi Sonuçları

Sille destinasyon değerlendirme çalışması kapsamında, Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi (GSTC) kriterlerine dayalı yapılandırılmış bir anket, yerel paydaşlara uygulanmıştır. Çalışmada kullanılan anket formu bu raporun ekinde sunulmuştur. Katılımcılardan sürdürülebilir turizmle ilişkili kapsamlı bir dizi kriteri hem algılanan önem düzeyine hem de mevcut uygulama (performans) düzeyine göre 1 (en düşük) ile 5 (en yüksek) arasında puanlamaları istenmiştir. 38 sürdürülebilirlik göstergesi için veri toplanmıştır. Bu göstergeler sürdürülebilir yönetim, sosyoekonomik sürdürülebilirlik, kültürel sürdürülebilirlik ve çevresel sürdürülebilirlik boyutlarını kapsamaktadır. Elde edilen veriler öncelikli müdahale alanlarını ve stratejik gelişim fırsatlarını belirlemek amacıyla Önem-Performans Analizi çerçevesinde analiz edilmiştir.

Tüm kriterler genelinde hesaplanan ortalama önem puanı 4.00 düzeyindedir. Bu sonuç katılımcıların sürdürülebilir turizm ilkelerine yüksek derecede önem atfettiğini ve destinasyon

yönetiminden güçlü beklentiler taşıdığını ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra ortalama performans puanı 3.45 olarak ölçülmüştür. Bu durum uygulamaların katılımcı beklentilerinin gerisinde kaldığını ve gelişim alanlarının bulunduğunu göstermektedir. Bu nedenle Sille’de sürdürülebilir turizm uygulamalarının bazı alanlarda güçlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Önem Performans Analizi sonuçları bazı kriterlerin katılımcılar tarafından yüksek önem düzeyiyle değerlendirilmesine rağmen mevcut performanslarının görece düşük kaldığını göstermektedir. Bu durum özellikle çevresel ve güvenlik boyutlarıyla ilişkilidir. Acil durum planlaması ve risk yönetimi, sürdürülebilir ulaşım alternatiflerinin mevcudiyeti, atık su yönetimi, gürültü ve ışık kirliliği kontrolü ile katı atık azaltımı gibi alanlar, düşük performans puanlarıyla öne çıkmıştır. Bu göstergeler yalnızca ziyaretçi deneyimi açısından değil, aynı zamanda toplum sağlığı ve çevresel kalite bakımından da kritik öneme sahiptir. Bu nedenle söz konusu alanlar Sille’de sürdürülebilirlik ilkelerinin hayata geçirilmesinde öncelikli müdahale gerektiren yapısal eksiklikleri ortaya koymaktadır. Bununla birlikte analiz bazı göstergelerin hem önem hem de performans düzeylerinin yüksek olduğunu da ortaya koymuştur. Yerel girişimciliğin desteklenmesi, yerel ürünlerin turizm değer zincirine entegrasyonu, tarihi ve kültürel alanların korunması, mekânsal planlama ve kalkınma kontrolleri ile kültürel miras yönetim planları gibi göstergeler, Sille’nin güçlü yönleri arasında yer almaktadır. Bu alanlardaki yüksek performans, destinasyon yönetiminin kültürel sürdürülebilirlik ve yerel kalkınma ekseninde etkili stratejiler benimsediğini ve bu uygulamaların toplumsal karşılık bulduğunu göstermektedir. Aynı zamanda kültürel mirasın korunmasına yönelik bu başarı Sille’nin turistik cazibesinin sürekliliği açısından önemli bir avantaj sunmaktadır.

Önem ve performans arasında gözlemlenen bu dengesizlik özellikle çevresel altyapının güçlendirilmesi, iklim değişikliğine uyum ve afet-risk yönetimi gibi alanlarda daha hedefli politika müdahalelerine duyulan ihtiyacı gözler önüne sermektedir. Bu doğrultuda yerel yönetimin öncelikle acil durum hazırlıkları ve iklim dirençliliği üzerine bütüncül bir stratejik plan geliştirmesi önem arz etmektedir. Ayrıca atık su geri kazanımı, katı atık azaltımı ve çevresel gürültünün kontrolü gibi alanlarda çevre dostu altyapı yatırımlarının artırılması gerekmektedir. Bununla birlikte sürdürülebilir ulaşım seçeneklerinin çeşitlendirilmesi ve yaygınlaştırılması hem çevresel etkilerin azaltılmasına hem de ziyaretçilerin deneyimlerinin iyileştirilmesine katkı sağlayacaktır. Tüm bunlar ışığında halihazırda güçlü performans sergilenen kültürel koruma ve yerel üretimin desteklenmesi gibi alanlar, ulusal sürdürülebilir turizm sertifikasyon programlarıyla (örneğin Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı) uyumlu şekilde sürdürülebilirliğini korumalı ve görünürlüğü artırılmalıdır. Önemi yüksek ancak performansı düşük kalan kriterlerin öncelikli olarak ele alınması yalnızca ziyaretçi memnuniyetini artırmakla kalmayacak, aynı zamanda yerel paydaşların sürece katılımını da güçlendirecek ve Sille’nin sürdürülebilir turizm hedeflerine ulaşma kapasitesini ciddi şekilde pekiştirecektir.

4.2. GSTC Kriterlerine Göre Değerlendirme

A. Sürdürülebilir Yönetim

Sille destinasyonunun sürdürülebilir yönetimine ilişkin genel ortalama puanı 1,44 olarak hesaplanmıştır. Bu puan Sürdürülebilir Yönetim başlığı altında değerlendirilen 11 kriterin sonuçlarının aritmetik ortalamasına dayanmaktadır. Değerlendirme sonucunda iki kriter (A7. Tanıtım ve bilgi ile A9. Planlama düzenlemeleri ve kalkınmanın kontrolü) “İyi Performans” kategorisine girerken, A4. Kurumsal katılım ve sürdürülebilirlik standartları kriteri “Mükemmel Performans” düzeyine ulaşmıştır. Buna karşın, A3. İzleme ve raporlama, A6. Ziyaretçi katılımı ve geribildirim ve A11. Risk ve kriz yönetimi kriterleri “Risk Alanı” olarak tanımlanmış ve bu alanlarda önemli yapısal ve uygulama eksiklikleri tespit edilmiştir. A1, A2, A5 ve A10 kriterleri ise “Orta Düzey Risk” kategorisinde yer alarak, kurumsal kapasite, veri açıklığı ve paydaş katılımı gibi unsurların iyileştirilmesine ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymuştur. Bu nedenle Sille’de sürdürülebilir turizm yönetimine yönelik kurumsal bir iradenin mevcut olduğu, ancak stratejik belgeler, ölçme-değerlendirme sistemleri ve yerel halk/ziyaretçi katılımı gibi temel bileşenlerin sistematik biçimde yapılandırılmadığı anlaşılmaktadır. Bu durum, mevcut planlama çerçevesine rağmen sürdürülebilirliğin operasyonel düzeyde içselleştirilmediğini ve yönetim sistemlerinin henüz bütüncül bir yapıya kavuşmadığını göstermektedir.

Tablo 2. Skor aralıklarına göre “sürdürülebilir yönetim” kriterleri

Kriter Puanı	Kriter Sayısı	Kriterler
RİSK ALANI <1	3	A3. İzleme ve raporlama A6. Ziyaretçi katılımı ve geribildirim A11 Risk ve kriz yönetimi
ORTA DÜZEY RİSK ALANI 1.00-1.49	4	A1 Destinasyon yönetim sorumluluğunun A2. Destinasyon yönetim stratejisi ve eylem planı A5. Yerel katılım ve geribildirim A10 İklim değişikliğine uyum
İYİLEŞTİRME GEREKİYOR 1.50-1.99	1	A8 Ziyaretçi yoğunluğu ve faaliyetlerin izlenmesi
İYİ PERFORMANS 2.00-2.49	2	A7 Tanıtım ve bilgi A9 Planlama düzenlemeleri ve kalkınmanın kontrolü
MÜKEMMEL PERFORMANS ≥ 2.50	1	A4. Kurumsal katılım ve sürdürülebilirlik standartları
TOPLAM	11	

A1. Destinasyon yönetim sorumluluğu

Destinasyon, özel sektör, kamu sektörü ve sivil toplumun katılımıyla sürdürülebilir turizme yönelik koordineli bir yaklaşımdan sorumlu etkin bir organizasyon, departman,

grup ya da komiteye sahiptir. Bu grup, sosyoekonomik, kültürel ve çevresel sorunların yönetimi için sorumluluklar, gözetim ve uygulama yeteneklerini tanımlamıştır. Grup yeterli şekilde finanse edilir, destinasyon yönetimi sağlamada çeşitli organlarla çalışır, yeterli personele (sürdürülebilirlik deneyimi olan personel dahil) erişebilir ve operasyonlarında ve işlemlerinde sürdürülebilirlik ve şeffaflık ilkelerini izler.

Sille, Konya ili Selçuklu ilçesi sınırlarında yer almakta olup 1995'ten bu yana Kentsel Sit ve Etkileme Geçiş Alanı statüsündedir. Koruma Amaçlı İmar Planı (KAİP), plan hükümleri ve Sille Kentsel Tasarım Rehberi (KTR) birlikte uygulanmaktadır. Ruhsat ve uygulama süreçleri Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ile belediyenin onayına tabidir. Yeni planlama yaklaşımı 3B modelleme ve ada bazlı çalışmayı içerecek şekilde geliştirilmiştir.

Turizmin yönetimi ve tanıtım sorumluluğu esas itibarıyla Selçuklu Belediyesindedir. Uygulama ve denetimde KUDEB aktif rol üstlenmekte, yerel geribildirimlerin kurumsal toplanmasında Açık Kapı mekanizması kullanılmaktadır. Planlama ve uygulama süreçleri MEDAŞ, ENERYA, DSİ, KOSKİ, AFAD, İl Sağlık, Karayolları, Vakıflar, İl Müftülüğü, TEİAŞ gibi kurumlarla yapılan resmî istişarelerle yürütülmekte ve bu durum idareler arası eşgüdümü göstermektedir. **Diğer taraftan turizm yönetimine yerel halkın ve özel sektörün katılımına dair bir kanıt veya bulguya rastlanmamıştır.**

Sille'ye özgü yayımlanmış bir turizm master planı, ziyaretçi taşıma kapasitesi çalışması bulunmamaktadır. Aynı zamanda sürdürülebilir turizm yönetimine özgü bütçe ve personel yapısına dair kamuya açık kanıtın sınırlı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3. A1 Destinasyon yönetim sorumluluğunun sonuçları

A1 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Grubun konu ile ilgili yapısını ve sorumluluklarını gösteren dokümanede edilmiş kanıtlar.	0	1.20
b	Mevcut ve gelecekteki fon kaynaklarını gösteren finansal bir plan ve bütçe.	0	
c	Diğer organlarla olan etkileşim ve bağlantılara ilişkin kanıtlar.	3	
d	Daimi ve sözleşmeli personelin konuyla ilgili deneyimlerini gösteren kayıtlar.	2	
e	Sürdürülebilirlik ilkelerine uyum ve farkındalığı, sözleşme ve işletme süreçlerinde şeffaflığı gösteren yönetim süreçleri ve esasları.	1	

A2. Destinasyon yönetim stratejisi ve eylem planı

Destinasyon, sürdürülebilirlik ilkelerine dayanan ve paydaş katılımı ile geliştirilmiş, destinasyon ölçeğine uygun, kamuya açık, çok yıllık destinasyon yönetim stratejisi ve eylem planı oluşturmuş ve uygulamaktadır. Strateji, turizm varlıklarının tespit ve değerlendirmesini içerir ve sosyoekonomik, kültürel ve çevresel sorunları ve riskleri dikkate alır. Strateji, destinasyondaki daha kapsamlı sürdürülebilir kalkınma politika ve eylemi ile ilişkili ve etkilidir.

Sille'ye özgü, uzun vadeli ve kamuya açık sürdürülebilir turizm stratejisi/eylem planı bulunmadığı paydaş görüşmelerinde açıkça ifade edilmiştir. Planlama ve uygulama esasları bugün itibarıyla Koruma Amaçlı İmar Planı (KAİP), Sille Kentsel Tasarım Rehberi (KTR) ve bunların plan hükümleri üzerinden yürümektedir. Bu çerçevede 1995'ten beri kentsel sit statüsü altındaki alan için bütüncül bir yaklaşım sunmakta; yeni revizyonlarda 3B modelleme ve ada bazlı çalışma yöntemi benimsenmiş; planların hazırlanmasında MEDAŞ, ENERYA, DSİ, KOSKİ, AFAD, İl Sağlık, Karayolları, Vakıflar, İl Müftülüğü, TEİAŞ gibi kurumlarla geniş ölçekli istişare yürütülmüştür.

Bununla birlikte Sille'de taşıma kapasitesi ve benzeri yönetim araçları henüz sistematik biçimde kurgulanmamıştır. Mevcut planlama yaklaşımının sürdürülebilirlik ilkelerini (doğal yapı, altyapı, taşkın ve kirlilik riskleri vb.) kapsayan analizler üretmesi güçlü bir temel olmakla beraber, Sille'yi destinasyon ölçeğinde ele alan, paydaş görüşmeleriyle şekillenmiş, yayımlanmış ve düzenli raporlanan bir yönetim stratejisine ihtiyaç devam etmektedir. Bu amaçla yerel düzeyde belediye koordinasyonundaki toplantılar ve kalkınma ajanslarıyla (ör. MEVKA) yürütülen istişareler önemli bir başlangıç olmaktadır. Ancak bunların resmî, bütüncül bir strateji belgesine dönüşmesi, zaman çizelgesi ve performans göstergeleriyle desteklenmesi gerekmektedir.

Tablo 4. A2 Destinasyon yönetim stratejisi ve eylem planı sonuçları

A2 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Güncel destinasyon stratejisi ve eylemini gösteren yayınlanmış bir doküman	0	1.20
b	Strateji / plan açık bir biçimde görülebilir ve çevrimiçi olarak erişilebilir.	1	
c	Planın geliştirilmesinde paydaşlara danışıldığını gösteren, toplantı vb. kanıtlar.	2	
d	Sürdürülebilirlik ilkelerine atıf ve mevcut varlıkların, sorunların ve risklerin değerlendirmesini içeren strateji ve eylem planı.	2	
e	Strateji ve eylem planında daha kapsamlı sürdürülebilir kalkınma politikasına (SKH'lerin takibi dahil) yönelik spesifik atıflar veya tam tersi.	1	

A3. İzleme ve raporlama

Destinasyon, turizmden kaynaklı sosyoekonomik, kültürel ve çevresel sorunlara ve etkilere yanıt vermek ve bunları izlemek için bir sistem uygulamaktadır. Faaliyetler ve sonuçlar düzenli olarak izlenir, değerlendirilir ve kamuya açık bir şekilde raporlanır. İzleme sistemi periyodik olarak gözden geçirilir.

Sille’de turizme ilişkin veri toplama altyapısı kısmen mevcuttur. Belediyenin kartlı toplu taşıma sistemi, yapay zekâ temelli yolcu sayımı ve “dijital ikiz” uygulamaları sayesinde hat kullanımları günlük düzeyde izlenebilmektedir. Özellikle Sille’ye ulaşan 64 numaralı hatta ilişkin sefer ve yolcu verileri düzenli olarak kayda geçirilmektedir (günlük yaklaşık 2,1–2,4 bin yolcu). Ancak minibüs/dolmuş taşımacılığında kartlı sistemin bulunmaması veri bütünlüğünü zayıflatmaktadır. Sille Müzesi ve Aya Elenia gibi çekim noktalarında ziyaretçi sayıları düzenli biçimde izlenmekle birlikte **bu göstergelerin destinasyonun sosyoekonomik, kültürel ve çevresel boyutlarını kapsayan bütüncül bir izleme çerçevesiyle ilişkilendirildiğine dair bulgular sınırlıdır.**

Su yönetiminde günlük numune alma, iletkenlik ölçümü ve kayıp-kaçak takibi gibi teknik izleme pratikleri yürütülmekte; il düzeyinde Sıfır Atık programları ve hava kalitesi izleme ağıları işletilmektedir. Ne var ki bu verilerin Sille özelinde turizmle bağlantılı, bütünsel ve kamuya açık bir yıllık sürdürülebilirlik raporu altında derlendiğine ilişkin kanıt bulunmamaktadır. Paydaş görüşmeleri taşıma kapasitesi çalışmasının henüz yapılmadığını ve ziyaretçi akışının yönetimine yönelik mekanizmaların eksik olduğunu teyit etmektedir. Ayrıca ziyaretçi ve yerel sakin geri bildirimlerinin düzenli ve temsili anketler yoluyla kurumsallaşmış biçimde toplanmadığı anlaşılmaktadır. Tüm bunlar ışığında Sille’de bazı alt bileşenlerde (ulaşım verileri, müze ziyaretçi sayıları, su kalite izlemesi) veri üretimi güçlü olmakla birlikte, GSTC A3 kapsamında beklenen gösterge-hedef seti, düzenli ölçüm-raporlama döngüsü ve periyodik gözden geçirme takviminin henüz tesis edilmediği görülmektedir.

Şekil 8. Selçuklu Belediyesi faaliyet raporu

Tablo 5. A3. İzleme ve raporlama sonuçları

A3 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Tanımlı spesifik ve ölçülebilir sosyoekonomik, kültürel ve çevresel göstergeler ve hedefler.	1	0.75
b	Göstergelere dayalı ölçümler, sonuçlarıyla birlikte en az yıllık olarak kaydedilir ve yayınlanır	1	
c	Eylemlerin ve çıktılarının raporlama ve izlemesine ait yazılı kayıtlar.	1	
d	İzleme sisteminin önceki gözden geçirmeleri ve gelecek gözden geçirme programı.	0	

A4. Kurumsal katılım ve sürdürülebilirlik standartları

Destinasyon, turizm işletmelerini sürdürülebilirlik konuları hakkında düzenli olarak bilgilendirmekte ve faaliyetlerini daha sürdürülebilir hale getirmeleri için teşvik etmekte ve desteklemektedir. Destinasyon, sürdürülebilirlik standartlarının benimsenmesini teşvik etmekte, mümkün olan yerlerde turizm işletmeleri için GSTC-I Onaylı standartlar ve GSTC-I Akredite sertifikasyon planlarının uygulanmasını teşvik etmektedir. Destinasyon, sürdürülebilirlik sertifikasına sahip işletmelerin bir listesini yayınlamaktadır.

Destinasyonda turizm işletmelerine sürdürülebilirlik konularını düzenli olarak aktaran sistematik bir mekanizma bulunmamasıyla birlikte **bu görev TGA tarafından yürütülen Sürdürülebilir Turizm Programı tarafından gerçekleştirilmektedir.**

Selçuklu Belediyesi'nin restorasyon ve altyapı projeleri Sille'yi yeniden bir turizm destinasyonu haline getirmiş olsa da oteller dışındaki turizm işletmelerinin sürdürülebilirlik konusunda düzenli bilgi aldığına dair kanıt sınırlıdır (Sille'de otel sayısı çok azdır). Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) tarafından başlatılan Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı, konaklama işletmeleri için kritik bir politika çerçevesi oluşturmaktadır. Diğer taraftan yapılan görüşmelerde Sille'deki küçük ve aile işletmesi niteliğindeki otellerin, programın aşamalarına ilişkin yeterli bilgiye sahip olmadığı anlaşılmıştır ve bölgede henüz GSTC sertifikalı bir otel bulunmamaktadır.

Sille'nin özgün gastronomik ürünleri (Kavinna, tandır böreği, Reyhan şerbeti) ve somut olmayan kültürel mirası (halıcılık, barana kültürü), sürdürülebilir turizm markalaşması için güçlü bir potansiyel taşımaktadır. Ancak işletmelerin bu ürünleri geliştirme, sertifikasyon süreçlerine katılma ve pazarlama konularında eğitim ve desteğe ihtiyaçları vardır. Kadın kooperatifleri ile küçük işletmelerin sürece aktif olarak dahil edilmesi, Sille'nin sürdürülebilir destinasyon vizyonunun başarısı açısından kritik öneme sahiptir.

Tablo 6. A4 Kurumsal katılım ve sürdürülebilirlik standartları sonuçları

A4 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Sürdürülebilirlik konularının turizmle ilgili işletmelere düzenli olarak iletildiğine dair kanıtlar (Medya, toplantılar, doğrudan iletişim vb.)	2	2,80
b	Sürdürülebilirlik desteği ve turizmle ilgili işlere danışmanlık- mevcut ve teşvik edilmiştir.	3	
c	Sürdürülebilirlik standartlarına dayalı sertifikalandırılmış işletmelerin sayısı ve yüzdesi (ve GSTC onaylı/akredite olup olmadığı) ve bu sayıyı aşmaya yönelik hedefler.	3	
d	Sertifikasyon programlarının teşvik edildiğine dair kanıtlar	3	
e	Güncelliği korunmuş turizmle ilişkili sertifikalı işletmelerin listesi,	3	

A5. Yerel katılım ve geribildirim

Destinasyon, sürdürülebilir destinasyon planlama ve yönetimine halkın katılımını sağlar ve teşvik eder. Yerel toplulukların istekleri, endişeleri, turizm sürdürülebilirliği ve destinasyon yönetimi ile ilgili memnuniyetlerini düzenli olarak izlenmekte, kamuya açıklanmakta ve bunlara karşılık aksiyonlar alınmaktadır. Destinasyon, sürdürülebilir turizm fırsatları ve engelleri ile ilgili yerel anlayışı geliştirmek ve toplulukların yanıt verme kapasitelerini arttırmak için bir sisteme sahiptir.

Sille’de yerel halk ile destinasyon yönetimi arasında düzenli katılımı sağlayacak sistematik bir mekanizma bulunmamaktadır. Selçuklu Belediyesi tarafından yürütülen restorasyon, altyapı ve meydan düzenleme projeleri kapsamında zaman zaman toplantılar yapılmış olsa da bu toplantılar çoğunlukla bilgilendirme niteliğinde kalmış, karar alma süreçlerine halkın etkin katılımını sağlamamıştır. Halk, otopark, trafik ve altyapı sorunlarına ilişkin şikâyetlerini iletmış ancak bu geri bildirimlerin somut çözümlere dönüşmediği yönünde bir algı oluşmuştur.

Sille Master Planı, mahalle temelli karakter alanları belirleyerek Aya Eleni, Hızır İlyas ve Subaşı Hamamı gibi kültürel miras noktalarında projeler öngörmektedir. Ancak bu projelerin planlanması ve uygulanması sürecinde halk görüşlerinin sistematik biçimde alınarak yansıtıldığına dair güçlü bir kanıt bulunmamaktadır. Yerel halkın turizme bakışı ise özellikle gününbirlik ziyaretçi yoğunluğu ve hizmet altyapısındaki yetersizlikler nedeniyle olumsuzluklar içermektedir. Sürdürülebilir turizm konusunda yerel halka yönelik düzenli eğitim, bilgilendirme veya farkındalık programları bulunmamaktadır. Bu durum halkın turizmin getirdiği fırsat ve riskleri algılamasını güçleştirmekte ve destinasyon yönetiminde etkin roller üstlenmesini sınırlamaktadır. Ayrıca kadınlar ve gençler için istihdam olanaklarının kısıtlı olması, halkın turizmden elde ettiği faydayı azaltmakta ve katılım motivasyonunu zayıflatmaktadır.

Tablo 7. A5 Yerel katılım ve geribildirim sonuçları

A5 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Destinasyon planlama ve yönetimine yerel katılımın desteklenmesi ve kolaylaştırılmasının kanıtları.	2	1,2
b	Katılımın düzeyi ve tipi hakkında bilgi.	2	
c	Turizm konularını kapsayan yerel halk anketleri ve diğer sistematik geribildirim alma mekanizmaları	2	
d	Yerel geribildirimlere karşılık alınan aksiyonlara ilişkin kanıtlar	0	
e	Yerel halka sağlanan bilgi, eğitim ve öğretim programı	0	

A6. Ziyaretçi katılımı ve geribildirim

Destinasyon, ziyaretçinin memnuniyetini, destinasyon deneyiminin kalitesi ve sürdürülebilirliği izlemek ve kamuya açıklamak ve gerekirse müdahale etmek için bir sisteme sahiptir. Ziyaretçiler, destinasyondaki sürdürülebilirlik sorunları ve bunlara yönelik olarak oynayabilecekleri rol hakkında bilgilendirilir.

Sürdürülebilir destinasyon yönetiminde ziyaretçilerin deneyimlerine ilişkin geri bildirimlerin sistematik biçimde toplanması ve bu geri bildirimlerin karar alma süreçlerine yansıtılması, kalite yönetiminin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır (UNWTO, 2018; GSTC, 2021). **Ancak Sille’de ziyaretçi memnuniyetinin düzenli olarak ölçülmesi ve raporlanmasına dair kurumsal bir sistem bulunmamaktadır.**

Ziyaretçi görüşleri çoğunlukla sosyal medya ve çevrimiçi platformlar üzerinden dolaylı olarak elde edilmektedir. Sille’nin Konya merkeze yakınlığı ve gününbirlik ziyaretçi yoğunluğu, özellikle otopark, trafik, atık yönetimi ve kalabalıklaşma konularında sıkça dile getirilen şikâyetlerin kaynağını oluşturmaktadır. Master Plan’da da bu sorunlar vurgulanmakta, fakat geri bildirimlerin sistematik anketler veya saha temelli ölçüm araçlarıyla değerlendirilmediği görülmektedir. Ziyaretçi yorumlarının hangi kısmının doğrudan Sille’ye ait olduğu konusunda net bir ayrıştırma yapılmamaktadır; bu durum, ilçe ve il genelinde tutulan kayıtların spesifik olarak Sille destinasyonu için kullanılmasını güçleştirmektedir. Ayrıca, ziyaretçi şikâyetlerine yanıt verilmekte ancak alınan geri bildirimlere karşı hangi düzeltici önlemlerin uygulandığına dair kamuya açık kanıt bulunmamaktadır. Sürdürülebilirlik bağlamında ziyaretçilerin bilgilendirilmesine yönelik de sınırlı kanıt mevcuttur. Sille’de yönlendirme tabelaları, görsel kimlik ve logo çalışmaları destinasyonun tanıtımına katkı sağlasa da ziyaretçilere çevresel etkiler, kültürel varlıkların korunması ya da sorumlu ziyaretçi davranışları hakkında doğrudan bilgi verilmemektedir. Bu eksiklik, destinasyonun sürdürülebilir turizm vizyonunun ziyaretçi deneyimiyle bütünleşmesini zorlaştırmaktadır.

Tablo 8. A6 Ziyaretçi katılımı ve geribildirim sonuçları

A6 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Ziyaretçi anketleri (ve diğer geri bildirim mekanizmaları) - yürütülen ve raporlanan.	1	0,5
b	Ziyaretçilerin sürdürülebilirlik sorunlarına tepkisini içeren anketler ve geri bildirimler.	1	
c	Ziyaretçi anketi / geri bildirim bulgularına yanıt olarak alınan eylemlerin kanıtı.	0	
d	Sürdürülebilirlik konularını ve bunlara nasıl yanıt verileceğini kapsayan ziyaretçi bilgilerine örnekler.	0	

A7. Tanıtım ve bilgi

Destinasyon ile ilgili tanıtım ve ziyaretçi bilgilendirme materyalleri destinasyonun ürünleri, hizmetleri ve sürdürülebilirlik iddiaları açısından doğrudur. Pazarlama mesajları ve diğer iletişimler, destinasyonun değerlerini ve sürdürülebilirliğe yaklaşımını yansıtır; yerel topluluklara ve doğal, kültürel varlıklara saygılıdır.

Sürdürülebilir destinasyon yönetiminde tanıtım ve bilgilendirme materyallerinin içeriği yalnızca destinasyonun turistik ürün ve hizmetlerini yansıtmakla kalmayıp aynı zamanda sürdürülebilirlik değerlerini, kültürel hassasiyetleri ve yerel toplumların katılımını da dikkate almalıdır (UNWTO, 2018; GSTC, 2021). Bu bağlamda Sille son yıllarda Selçuklu Belediyesi tarafından yürütülen görsel kimlik çalışmaları ve kentsel yönlendirme projeleri ile kendi markasını oluşturmaya başlamıştır.

Hazırlanan Sille Logo ve Görsel Kimlik Rehberi destinasyonun tarihî ve kültürel değerlerini öne çıkaran görsel bütünlüğü sağlamayı hedeflemektedir. Ancak Sille için özel olarak hazırlanmış destinasyonu bütüncül biçimde tanıtan resmi bir web sitesi veya sürekli güncellenen dijital tanıtım platformu bulunmamaktadır. Tanıtım daha çok Konya'nın genel turizm siteleri veya bölgesel uygulamalar üzerinden yapılmaktadır. Bu durum Sille'nin sahip olduğu özgün gastronomi (Kavinna, tandır böreği, Reyhan şerbeti), el sanatları (halıcılık, mumculuk) ve somut olmayan miras (barana kültürü, üzüm bağcılığı) gibi değerlerin turistlere doğrudan aktarılmasını sınırlamaktadır.

Sille sakinleri turizmde tanıtımın bilinçli olarak sınırlı tutulduğunu altyapı tamamlandıktan sonra daha güçlü bir tanıtım yapılacağını ifade etmişlerdir. Bu yerel toplumların sürece dâhil olduğuna dair dolaylı bir kanıt sunmakla birlikte tanıtım materyallerinin içerik ve uygunluğunun sistematik olarak yerel paydaşlarca gözden geçirildiğine dair güçlü bir mekanizma bulunmamaktadır. Sille Master Planı kentsel kimlik, yönlendirme tabelaları ve meydan düzenlemeleri üzerinden destinasyonun görsel bütünlüğünü desteklese de sürdürülebilirlik mesajlarının ziyaretçilere

doğrudan aktarılmasına dair sınırlı kanıt vardır. Çevresel duyarlılık, atık yönetimi, kültürel varlıkların korunması ve sorumlu ziyaretçi davranışları konularında ziyaretçilere yönelik açık bir bilgilendirme sistemi henüz kurulmamıştır.

Tablo 9. A7 Tanıtım ve bilgi sonuçları

A7 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	İçerikle uyumlu güncel bilgiler ve tanıtım materyalleri	3	2,00
b	Destinasyon bilgi ve tanıtımının doğruluğunu ve uygunluğunu kontrol eden bir sürecin mevcudiyeti	1	
c	İletişim içeriği ve dağıtımını konusunda yerel topluluklarla, çevresel ve kültürel kuruluşlarla istişarelerin kanıtları.	2	

A8. Ziyaretçi yoğunluğu ve faaliyetlerin izlenmesi

Destinasyon, düzenli olarak gözden geçirilen bir ziyaretçi yönetim sistemine sahiptir. Ziyaretçi yoğunluğu ve faaliyetlerinin izlenmesi ve gerekli durumlarda belirli zamanlarda ve belirli lokasyonlarda ziyaretçi yoğunluğu ve faaliyetlerinin azaltılması veya arttırılması, yerel ekonominin, toplumun, kültürel mirasın ve çevrenin ihtiyaçlarını dengelemek için harekete geçilir.

Ziyaretçi hacimlerinin ve aktivitelerinin yönetimi sürdürülebilir destinasyon yönetiminde hem çevresel taşıma kapasitesini korumak hem de yerel toplulukların yaşam kalitesini sürdürülebilir kılmak açısından kritik önemdedir (McCool & Lime, 2001; GSTC, 2021). Sille Konya şehir merkezine yakınlığı ve yeniden canlanan turistik çekiciliği nedeniyle özellikle hafta sonları ve yoğun sezonlarda ciddi gününbirlik ziyaretçi baskısı ile karşı karşıya kalmaktadır.

Bununla birlikte, Sille’de ziyaretçi hacimlerini izlemeye ve yönetmeye yönelik bilimsel temelli bir sistem henüz mevcut değildir. Ziyaretçi sayıları, konaklama istatistikleri ya da yoğun saatlerdeki hareketlilik verileri düzenli olarak toplanmamaktadır. Mevcut gözlemler daha çok otopark sıkışıklığı, trafik sorunları ve sokaklarda aşırı kalabalıklaşma şeklinde kendini göstermektedir. Bu durum, özellikle Hükümet Caddesi ve Aya Eleni çevresi gibi odak noktalarda turizm deneyiminin niteliğini olumsuz etkilemektedir. Sille Master Planı’nda çeşitli meydan düzenlemeleri, otopark alanları ve yönlendirme sistemleri öngörülmüş olsa da bu projeler daha çok mekânsal düzenleme düzeyinde kalmakta ve ziyaretçi akışlarını dengeli biçimde yönlendirecek bütüncül bir ziyaretçi yönetim planı ortaya koymamaktadır.

Belediye ile yapılan görüşmelerde, mevcut pazarlama stratejilerinde ziyaretçi yoğunluğunun özellikle düşük tutulduğu bilgisi alınmıştır. Ziyaretçilerin Sille içinde dağıtılması, düşük sezonlarda talebin artırılması ya da en yoğun alanlardaki baskının azaltılması yönünde bir yaklaşım bulunmaktadır. **Ancak bununla ilgili yazılı bir belge yoktur.** Sille’nin turizmdeki büyüme potansiyeli, ziyaretçi yönetimi stratejileri ile desteklenmediği takdirde, kültürel mirasın

korunması ve yerel toplulukların yaşam kalitesi açısından risk yaratmaktadır. Bu nedenle, sürdürülebilir turizm vizyonu doğrultusunda ziyaretçi sayılarını izlemeye yönelik bilimsel veri toplama, mekânsal dağılımı dengeleyici önlemler ve hedef pazarlarda sürdürülebilirlik kriterlerini gözetilen tanıtım stratejileri geliştirilmelidir.

Tablo 10. A8 Ziyaretçi yoğunluğu ve faaliyetlerin izlenmesi sonuçları

A8 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Destinasyon yönetim ve eylem planı; ziyaretin dağıtımı ve mevsimsellik konularını ele alır.	1	1,8
b	En çok ziyaret edilen yerler de dahil olmak üzere yıl boyunca ziyaretçi hacimlerindeki değişim izlenir.	2	
c	Ziyaretçi hacimlerinin ve faaliyetlerinden kaynaklanan etkiler gözlem, topluluk ve paydaş geribildirim aracılığıyla tespit edilir.	2	
d	Ziyaretçi akışlarını ve etkilerini yönetmek için gerçekleştirilen eylemler	2	
e	Pazarlama stratejisi ve hedef pazarların seçimi, ziyaret kalıplarını, faaliyetlerin etkilerini ve destinasyonun ihtiyaçlarını dikkate alır.	2	

A9. Planlama düzenlemeleri ve kalkınmanın kontrolü

Destinasyon, kalkınmanın lokasyonu ve doğasını kontrol eden, çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel etki değerlendirmesi gerektiren ve sürdürülebilir arazi kullanımı, tasarım, inşaat ve yıkımı entegre eden planlama esaslarına, mevzuatına ve politikalarına sahiptir.

Düzenlemeler, özel mülk kiralama ve turizm amaçlı imtiyazlar dahil tüm operasyonlara uygulanır. Esaslar, mevzuat ve politikalar, kamu katılımı ile oluşturulmuş olup geniş kitlelere bildirilir ve uygulanır.

Sürdürülebilir destinasyon yönetiminde mekânsal planlama ve gelişim kontrolü, doğal ve kültürel mirasın korunması ile turizm faaliyetlerinin dengelenmesi için kritik öneme sahiptir (GSTC, 2021). Sille 1995 yılında Kentsel ve Arkeolojik Sit Alanı ilan edilmiş, sonrasında hazırlanan Koruma Amaçlı İmar Planı (KAİP) ve 1/1000 ölçekli uygulama planlarıyla yasal çerçeveye kavuşturulmuştur. Ayrıca Kentsel Tasarım Rehberleri (yapılaşma koşulları, görsel kimlik, peyzaj, aydınlatma) ile, yapıların ölçeği, malzeme kullanımı, cephe düzenlemeleri ve kamusal alan tasarımlarına ilişkin ayrıntılı düzenlemeler geliştirilmiştir.

Bu planlama belgeleri yapıların yeniden inşasında orijinal kütle ve cephe tipolojisinin korunmasını, yeni yapıların ise tarihi dokuya uyumlu şekilde inşa edilmesini zorunlu kılmaktadır. Mevzuatta ayrıca mağaraların genişletilmesi veya yeni mağara açılması yasaklanmıştır. Reklam tabelaları, kent mobilyaları ve peyzaj uygulamaları için standartlar belirlenmiştir. Bu düzenlemeler Sille'nin kültürel ve doğal silüetini korumaya yönelik güçlü bir çerçeve oluşturmaktadır. Bununla birlikte çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel etki değerlendirmelerinin sistematik biçimde

yapıldığına dair güçlü kanıt bulunmamaktadır. Planlarda doğal afet riskleri (kaya düşmesi, sel) ve çevresel hassasiyetler ele alınmış olsa da her proje için bağımsız ÇED (Çevresel Etki Değerlendirme) benzeri bir süreç işletilmemektedir. Mülkiyet ve turizm amaçlı kullanım açısından, sit alanı içerisinde yer alan taşınmazların yeniden işlevlendirilmesi Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KKVKBK) onayına tabidir. Ancak kiralama, işletme veya turizm yatırımlarının denetimine dair uygulamada şeffaflık ve sistematik raporlama sınırlıdır. Sille’de yeni imar planlarının hazırlanması ve meydan düzenlemeleri gibi projelerde halkın görüşüne başvurulduğu, fakat bu katılımın daha çok bilgilendirme düzeyinde kaldığı anlaşılmaktadır. Yasal çerçevede kamu katılımı öngörülmeyle birlikte, uygulamada halkın görüşlerinin karar süreçlerine ne ölçüde yansıdığı belirsizdir. Politikaların iletişimi ve uygulanması noktasında, Selçuklu Belediyesi’nin rehber kitapçıkları, levha standartları ve logo çalışmaları önemli bir ilerleme sağlamıştır. Bununla birlikte, denetimlerin sürekliliği ve yaptırımların caydırıcılığı konularında uygulama kapasitesinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Tablo 11. A9 Planlama düzenlemeleri ve kalkınmanın kontrolü sonuçları

A9 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Gelişimi kontrol eden belirli politikalar / düzenlemeler / esaslar- başlık ve tarihe göre tanımlanır ve dokümanite edilir.	3	2,33
b	Destinasyonla ilgili uzun vadeli konuları ele almak için yeterli ölçekte, çevresel, ekonomik ve sosyokültürel etkileri kapsayan etki değerlendirme gereklilikleri belirlenmiştir.	1	
c	Mülk kiralama ve turizm amaçlı işletme ile ilgili spesifik düzenlemelerin yaptırımı ve uygulanmasına ilişkin kanıtlar.	3	
d	Politikaların / yönetmeliklerin / yönergelerin geliştirilmesine halkın katılımına ilişkin kanıtlar.	3	
e	Turizmin gelişmesi önerildiğinde veya bölgelerinde meydana geldiğinde yerli halk veya azınlık etnik gruplarla istişare yapıldığına ve onaylarının olduğuna dair kanıtlar.	2	
f	Planlama, geliştirme ve uygulama aşamalarında politikaların / düzenlemelerin / esasların bildirim ve uygulanmasına ilişkin kanıtlar.	2	

A10. İklim değişikliğine uyum

Destinasyon, iklim değişikliği ile ilgili riskleri ve fırsatları tanımlar. Turizm tesislerinin yerleşimi, tasarımı, geliştirilmesi ve yönetimi için iklim değişikliğine uyum stratejileri uygulanmaktadır. Tahmin edilen iklim değişikliği, ilgili riskler ve gelecekteki koşullar hakkında bölge sakinleri, işletmeler ve ziyaretçiler için bilgi sağlanmaktadır.

Destinasyon yönetiminde iklim değişikliğine uyum stratejileri, turizm yatırımlarının uzun vadeli sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahiptir (GSTC, 2021). Sille örneğinde ise doğrudan iklim değişikliğine odaklanmış, destinasyon ölçeğinde hazırlanmış özel bir yönetim planı ya da uyum stratejisi bulunmamaktadır.

Yerel paydaşlar iklim değişikliğini dolaylı olarak deneyimlemektedir. Özellikle su kaynaklarının azalması, mevsimsel düzensizlikler, aşırı yağış ve kuraklık döngüleri hem tarımsal üretimi hem de kentsel yaşamı etkilemektedir. Master Plan’da kısmen bu risklere değinilmiş, özellikle dere ıslahı projeleri, sel riskine karşı altyapı düzenlemeleri, yeşil aksların korunması ve kentsel tarım alanlarının yeniden işlevlendirilmesi gibi önlemler öngörülmüştür. Ancak bu girişimler daha çok mekânsal düzenleme odaklıdır; kapsamlı bir iklim uyum stratejisi niteliği taşımamaktadır. Mevcut ulusal çevre mevzuatı (Çevre Kanunu, ÇED Yönetmeliği, Çevresel İzin ve Lisans Yönetmeliği vb.) iklim değişikliğiyle mücadele için genel çerçeve sunmaktadır.

Ayrıca, Konya ölçeğinde hazırlanan çevresel risk analizlerinde iklim değişikliği vurgusu bulunmakla birlikte, bu verilerin Sille özelinde halka düzenli ve sistematik şekilde aktarıldığına dair kanıt sınırlıdır. Dolayısıyla hem yerel halk hem de turizm işletmeleri için iklim değişikliğinin yaratacağı etkiler ve uyum yollarına ilişkin farkındalık eksikliği söz konusudur. Sille’de ekosistemlerin (örneğin vadi ekosistemleri, bağcılık alanları, doğal topoğrafya) iklim değişikliğine uyum kapasitesi üzerine sistematik bir değerlendirme yapılmamıştır. Ancak bağcılığın yeniden canlandırılması ve kentsel tarım alanlarının geliştirilmesi gibi planlama kararları, iklim uyumunun tarımsal boyutuna dolaylı katkı sağlayabilecek fırsatlar sunmaktadır.

Tablo 12. A10 İklim değişikliğine uyum sonuçları

A10 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Destinasyon yönetim stratejisi ve eylem planı iklim sorunlarını tanımlar ve ele alır.	2	1,4
b	Turizmin gelişmesi ve faaliyetleri için düzenlemeler, yönergeler ve imar iklim değişikliğinin sonuçlarını içermektedir.	3	
c	Mevcut ve gelecekteki riskleri kapsayan bir iklim riski değerlendirmesi - başlatılmış ve kamuya açık hale getirilmiştir.	1	
d	Yerel ekosistemlerin iklim değişikliğine uyum üzerindeki etkisinin ve katkısının dikkate alındığının kanıtı.	1	
e	İklim değişikliği hakkında kamuya açık hale getirilmiş bilgiler.	0	

A11. Risk ve kriz yönetimi

Destinasyon, destinasyona uygun bir risk azaltma, kriz yönetimi ve acil durum müdahale planına sahiptir. Kilit unsurlar bölge sakinlerine, ziyaretçilere ve işletmelere iletilir. Planın uygulanması için prosedürler ve kaynaklar oluşturulur ve düzenli olarak güncellenir.

Turizm destinasyonlarında risk azaltma, kriz yönetimi ve acil durum müdahale planlarının varlığı, sürdürülebilir destinasyon yönetimi için temel bileşenlerden biridir (Faulkner, 2001; GSTC, 2021). Sille, topografik özellikleri, dere yatakları ve yamaç yerleşimi nedeniyle çeşitli doğal afet risklerine açıktır. Özellikle kaya düşmesi, sel taşkınları, erozyon ve su kaynaklarındaki azalma bölge için öne çıkan tehditler arasında yer almaktadır.

Mevcut durumda Sille'ye özgü hazırlanmış kapsamlı bir risk azaltma ve kriz yönetim planı bulunmamaktadır. Ancak Konya ölçeğinde ve Nevşehir ili genelinde AFAD tarafından hazırlanan İl Afet Risk Azaltma Planı (İRAP, 2021) Sille için de geçerli olmakta, riskleri bölgesel düzeyde tanımlamaktadır. Ayrıca Sille Master Planı'nda, dere ıslahı, taşkın önleme, afet riski altındaki yapıların dönüştürülmesi ve çevresel hassasiyetlerin gözetilmesi gibi unsurlar dolaylı risk yönetimi stratejileri olarak yer almıştır. Kaya düşmesi riskine karşın Selçuklu Belediyesi tarafından önlemler alınmıştır.

Bununla birlikte risklerin turizm işletmeleri, ziyaretçiler ve yerel halk için düzenli olarak paylaşıldığına dair bir iletişim mekanizması mevcut değildir. Halkın şikâyetleri daha çok trafik ve altyapı sorunlarına odaklanmakta, afet risklerine yönelik farkındalık ise sınırlı kalmaktadır. Aynı şekilde, turizm işletmeleri ve esnaf için kriz anında uygulanacak prosedürler veya düzenli eğitim programlarına dair bir kanıt bulunmamaktadır. Kültürel miras alanlarının korunması bağlamında, özellikle Aya Eleni Kilisesi, Subaşı Hamamı ve mağara yapılarının afetlere karşı hassasiyet taşıdığı bilinmektedir. Ancak bu yapılar için afet risklerini dikkate alan özel bir acil durum müdahale planı geliştirilmiş değildir.

Tablo 13. A11 Risk ve kriz yönetimi sonuçları

A11 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Destinasyondaki turizm için belgelenmiş bir risk azaltma, kriz yönetimi ve acil müdahale planı.	1	0,75
b	Plan, doğal afetler, terörizm, sağlık, kaynakların tükenmesi ve bölgeye uygun diğerleri de dahil olmak üzere çok çeşitli riskleri tanımlamaktadır.	2	
c	Acil durumlarda ve sonrasında kullanılmak üzere belirlenen iletişim prosedürleri.	0	
d	Risk ve kriz yönetimi konusunda yerel bilgi ve eğitim programı.	0	

B. Sosyoekonomik Sürdürülebilirlik

Sille destinasyonunun sosyoekonomik sürdürülebilirliği, sekiz farklı kriterin bileşik değerlendirilmesine dayanarak 1,80 ortalama puan almıştır. Bu değerlendirme kapsamında B5. Sömürü/istismar ve ayrımcılığı önleme ile B6. Mülkiyet ve kullanım hakları kriterleri "Mükemmel

Performans” olarak öne çıkmış ve Sille’nin insan hakları ve mülkiyet yönetimi konularında güçlü bir yasal çerçeveye ve düşük risk profiline sahip olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca B2. Saygın iş ve kariyer fırsatları, B3. Yerel girişimcilerin ve adil ticaretin desteklenmesi, B4. Topluluk desteği ve B7. Emniyet ve güvenlik kriterleri “İyi Performans” kategorisine dahil edilerek, destinasyonun turizmle birlikte toplumsal kapsayıcılık, yerel girişimcilik ve güvenlik konularında olumlu gelişmeler gösterdiği saptanmıştır. Buna karşın B1. Turizmin ekonomik katkısının ölçülmesi ve B8. Herkes için erişim kriterleri “Risk Alanı” olarak değerlendirilmiş ve bu alanlarda acil iyileştirme ihtiyacı tespit edilmiştir. Ekonomik katkının ölçümüne yönelik veri eksikliği, turizmin yerel kalkınmaya etkisinin şeffaf biçimde izlenmesini ve yönetim süreçlerine entegre edilmesini zorlaştırmaktadır. Benzer şekilde, tarihi dokunun getirdiği fiziksel sınırlılıkların yanı sıra kurumsal izleme ve bilgilendirme eksiklikleri nedeniyle erişilebilirlik konusunda da sürdürülebilir turizm standartlarıyla uyum sağlanamamaktadır. Bu nedenle Sille, sosyo-ekonomik sürdürülebilirlik açısından önemli bir potansiyele sahip olmakla birlikte sistematik veri toplama, erişilebilirlik planlaması ve kapsayıcı turizm politikalarının güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu alanlarda atılacak stratejik adımlar, destinasyonun daha adil, erişilebilir ve dayanıklı bir turizm yapısına kavuşmasını sağlayacaktır.

Tablo 14. Skor aralıklarına göre “sosyoekonomik sürdürülebilirlik” kriterleri

Kriter Puanı	Kriter Sayısı	Kriterler
RİSK ALANI <1	2	B1. Turizmin ekonomik katkısının ölçülmesi B8. Herkes için erişim
ORTA DÜZEY RİSK ALANI 1.00-1.49	0	
İYİLEŞTİRME GEREKİYOR 1.50-1.99	0	
İYİ PERFORMANS 2.00-2.49	4	B2. Saygın iş ve kariyer fırsatları B3. Yerel girişimcileri ve adil ticareti desteklemek B4. Topluluk desteği B7. Emniyet ve güvenlik
MÜKEMMEL PERFORMANS ≥ 2.50	2	B5. Sömürü/istismar ve ayrımcılığı önleme B6. Mülkiyet ve kullanım hakları
TOPLAM	8	

B1. Turizmin ekonomik katkısının ölçülmesi

Turizmin destinasyon ekonomisine doğrudan ve dolaylı ekonomik katkısı izlenir ve kamuya açıklanır. Uygun ölçümler, ziyaretçi hacmi seviyesi, ziyaretçi harcamaları, istihdam, yatırım ve ekonomik faydanın dağılımının kanıtlarını içerir.

Sille’de turizmin ekonomik katkısına ilişkin sistematik veri eksikliği, destinasyonun sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde yönetilmesini güçleştirmektedir. Ekonomik etkilerin yalnızca gözleme dayalı biçimde anlaşılması, turizmin yerel refah üzerindeki doğrudan ve dolaylı sonuçlarının belirsiz kalmasına yol açmaktadır. Turizm ekonomisinin doğru ölçülmesi, hem kamu politikalarının etkin tasarımı hem de yerel toplumun turizmden adil pay almasının sağlanması için kritik önemdedir.

Sille’de küçük ölçekli işletmelerin artışı ve destinasyonun yeniden turistik cazibe kazanması olumlu bir gelişme olmakla birlikte, bu süreç kayıtlı istihdam, gelir dağılımı, yatırım ve harcama gibi göstergelerle desteklenmediği sürece sürdürülebilir bir kalkınma modeli oluşturamayacaktır. Özellikle kadın kooperatifleri, el sanatları ve gastronomi ürünlerinin ekonomik katkısı ölçülmediğinde, turizmin kapsayıcı kalkınmaya katkısına yönelik politika geliştirilememektedir. Dolayısıyla Sille için öncelikli ihtiyaç, yerel düzeyde ekonomik katkı ölçüm sistemlerinin kurulması ve yıllık raporların hazırlanmasıdır. Bu sistem, yalnızca turist sayısını değil, ziyaretçi harcamalarını, turizmin istihdam yaratma kapasitesini ve gelir dağılımındaki etkilerini de içermelidir. Böyle bir yaklaşım, destinasyonun sürdürülebilir turizm vizyonunu güçlendirirken aynı zamanda yerel toplulukların turizmden faydalanma düzeyini artıracaktır.

Tablo 15. B1 Turizmin ekonomik katkısının ölçülmesi sonuçları

B1 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Ekonomik veri toplama programı.	1	0,66
b	Turizmin destinasyona doğrudan ve dolaylı ekonomik katkısı hakkında yıllık raporlar.	0	
c	Çeşitli ekonomik etki ölçümlerini kapsayan veriler (örn. Hacim, harcama, istihdam, yatırım ve ekonomik faydaların destinasyona yayılması).	1	

B2. Saygın iş ve kariyer fırsatları

Destinasyon turizmde eğitimi ve kariyer fırsatlarını destekler ve özendirir.

Destinasyondaki turizm işletmeleri, yerel istihdama yönelik fırsat eşitliğini, eğitimi ve gelişimi, emniyetli ve güvenli çalışma ortamını ve herkes için geçinmeye yetecek bir ücret sağlamayı taahhüt eder.

Sille’de turizmin yeniden canlanmasıyla birlikte bölge halkı için yeni iş ve gelir alanları ortaya çıkmıştır. Yapılan görüşmelerde yerel halka ve işletmelere yönelik birçok eğitim çağrısına yanıt alınmadığı belirtilmiştir. Dolayısıyla Sille’deki turizm gelişmesi henüz sistematik bir istihdam ve kariyer planlaması ile desteklenmemiştir. Yerel işletmelerin çoğu küçük ölçekli dükkânlar, kafe ve restoranlardan oluşmakta; bu işletmelerin sağladığı iş fırsatları daha çok mevsimsel ve kayıt dışı nitelikte olmaktadır.

Sille’de turizm meslek eğitimi doğrudan yerel ölçekte verilmemektedir. Konya merkezdeki kurumlar ve bölgesel düzeyde üniversiteler turizm eğitimi sunsa da Sille’de yaşayan gençler ve kadınlar için kolay erişilebilir, yerinde beceri geliştirme programları veya mesleki kurslar bulunmamaktadır. Bu eksiklik, turizmde insan kaynağının nitelikli gelişimini kısıtlamakta ve gençlerin sektöre yönelimini sınırlamaktadır. Kadınların turizm istihdamına katılımı da sınırlıdır. Yerel halk arasında kadınların özellikle otelcilik ve hizmet sektöründe çalışma konusundaki isteksizliği dikkat çekmekte, kadın emeği daha çok el sanatları ve ev üretimi üzerinden turizme yansımaktadır. Bu durum, turizmin kapsayıcı istihdam yaratma potansiyelinin Sille’de tam olarak gerçekleşmediğini göstermektedir.

Diğer taraftan Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı kapsamında oteller saygın iş ve kariyer fırsatı sunma taahhüdünde bulunmaktadır. Ancak Sille’de üçüncü aşama sertifikalı otel bulunmadığı için bu konuda da eksiklik bulunmaktadır. Çalışma koşullarının kontrol edilmesi ve şikayetlerin alınması ve bunların ele alınması için genel kanallar bulunmakla birlikte bu kanallar çalışanlara ve turizm işletmelerine net şekilde aktarılmamaktadır.

Tablo 16. B2 Saygın iş ve kariyer fırsatları sonuçları

B2 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Yerel olarak mevcut olan ilgili beceri eğitim programlarının / kurslarının sağlanması.	3	2,0
b	Turizm işletmelerinin saygın iş / kariyer fırsatları sunma taahhüdü beyanları.	1	
c	Kadınlar, gençler, azınlıklar ve engelliler de dahil olmak üzere yerel halka sağlanan ve onlar tarafından kullanılan eğitim ve istihdam fırsatları.	3	
d	Çalışma koşullarının kontrol edilmesi ve şikayetlerin alınması / ele alınması için kanallar (örneğin işçi sendikalarının katılımı).	1	

B3. Yerel girişimcileri ve adil ticareti desteklemek

Destinasyon yerel işletmeleri, tedarik zincirlerini ve sürdürülebilir yatırımları destekleyerek turizm harcamalarının yerel ekonomide tutulmasını teşvik eder. Adil ticaret ilkelerine dayanan, bölgenin doğasını ve kültürünü yansıtan yerel sürdürülebilir ürünlerin geliştirilmesini ve satın alınmasını destekler. Bunlar, yiyecek ve içecek, el sanatları, performans sanatları, tarım ürünleri vb. olabilir.

Turizm harcamalarının yerel ekonomide tutulması ve adil ticaret prensiplerinin uygulanması, sürdürülebilir destinasyon yönetiminin temel unsurlarındandır. Sille, zengin kültürel mirası ve özgün gastronomik ürünleriyle (ör. Kavınna, tandır böreği, reyhan şerbeti) yerel girişimcilerin turizm değer zincirine katılımı açısından güçlü bir potansiyele sahiptir. Ancak mevcut durumda bu potansiyelin yeterince kullanılmadığı görülmektedir.

Sille’de küçük ölçekli işletmeler, kafe ve hediyelik eşya dükkânları turizmin ekonomik yapısını oluşturmaktadır. Yerel el sanatları (halıcılık, mumculuk, testicilik) ve yöresel gıda ürünleri turizm ürünlerine dönüşme potansiyeline sahiptir ve bunların markalaşması, coğrafi işaretleme ve tanıtımı Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülmektedir. Kadınların el emeği ürünleri ve ev üretimleri turizm pazarına girmekte, ancak sürdürülebilir üretim zincirine entegrasyon için destek mekanizmaları eksiktir. Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı’nın yerel satın alma (B3) ve yerel girişimcilere destek (B4) kriterleri, otellerin ve turizm işletmelerinin yerel ürün ve hizmetleri tercih etmesini zorunlu kılmaktadır. Ancak Sille’de küçük ölçekli otellerin bu kriterlerden haberdarlığı düşüktür. Yerel işletmeler için TKDK ve KOSGEB gibi ulusal destek programları mevcut olsa da, bunların destinasyon ölçeğinde tanıtımı ve yönlendirilmesi yetersizdir. Bu nedenle girişimcilerin finansal ve teknik destekten etkin şekilde yararlanması sınırlı kalmaktadır.

Sille’de yerel girişimcilerin turizm değer zincirine katılımı mevcut, ancak sistematik destek, tanıtım ve bilinçlendirme eksiklikleri nedeniyle bu potansiyel tam anlamıyla değerlendirilememektedir. Yerel ürünlerin kimliklendirilmesi, adil ticaret ilkelerine uygun şekilde tanıtılması ve turizm işletmeleriyle güçlü tedarik zincirleri kurulması, destinasyonun sürdürülebilir kalkınması için öncelikli alanlar arasında yer almaktadır.

Tablo 17. B3 Yerel girişimcileri ve adil ticareti desteklemek sonuçları

B3 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Turizmle ilişkili KOBİ’ler için destinasyonda mevcut tavsiye, finans veya diğer desteklerin destinasyonda mevcudiyeti.	2	2,0
b	Turizmle ilişkili KOBİ’ler için pazara erişim konusunda yardım	1	
c	Yerel ürün ve hizmetleri satın almaları için yerel turizm işletmelerine yönelik teşvik ve yardımcı faaliyetler	2	
d	Yerel çiftçilerin, zanaatkarların ve gıda üreticilerinin turizm değer zincirine katılmalarına yardımcı olacak girişimler	2	
e	Yerel ürünler ve el sanatları tanımlanır, tanıtılır ve varış yeri ziyaretçilerine satılabilir.	3	

B4. Topluluk desteği

Destinasyon, işletmeleri, ziyaretçileri ve halkı toplum ve sürdürülebilirlik girişimlerine sorumlu bir şekilde katkıda bulunmalarını sağlayacak ve teşvik edecek bir sisteme sahiptir.

Sille’de yerel işletmelerin topluluk ve sürdürülebilirlik girişimlerine katkısı çoğunlukla dolaylıdır. Aile işletmeleri aracılığıyla yerel istihdam ve yerel ürün kullanımı desteklenmekte, ancak bu katkının kurumsal yapılarla yönlendirilmesi henüz sağlanmamaktadır. Ziyaretçilerin yerel girişimlere aktif olarak katılımını sağlayacak gönüllülük programları veya bağış mekanizmaları sınırlıdır (Sille merkezinde bir kitap toplama dolabı kurulmuştur). Olumlu olarak Sille’de

gönüllülük faaliyetlerinde herhangi bir zorlama bulunmamakta, topluluğa katılım bireysel düzeyde ve sorumlu bir şekilde gerçekleşmektedir. Bu durum, gelecekte gönüllülük ve yerel destek programlarının güvenli ve etik temeller üzerinde geliştirilmesi için uygun bir zemin sunmaktadır.

Tablo 18. B4 Topluluk desteği sonuçları

B4 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Yerel turizm işletmeleri tarafından yerel toplum ve sürdürülebilirlik girişimlerine destek teşvik edilir ve kolaylaştırılır.	2	2,00
b	Ziyaretçilerin, yerel topluluğu ve sürdürülebilirlik girişimlerini desteklemesi için programlar mevcuttur ve bunlar teşvik edilir.	1	
c	Gönüllülük ve topluluğa katılım için zorlama veya istismar yapılmaz.	3	

B5. Sömürü/istismar ve ayrımcılığı önleme

Destinasyon, insan hakları konusunda uluslararası standartları uygular. İnsan ticareti, modern kölelik ve ticari, cinsel veya herhangi bir başka şekilde sömürü, özellikle çocuklar, ergenler, kadınlar, LGBT ve diğer azınlık kimselere karşı karşıtlığı, ayrımcılığı ve tacizi önlemek ve raporlamak için oluşturulmuş yasalara, uygulamalara ve yerleşik davranış kurallarına sahiptir. Yasalar ve yerleşik uygulamalar kamuya açıklanır ve uygulanır.

Sille insan hakları ihlalleri ve sömürü riskleri açısından düşük risk profiline sahip bir destinasyon olup bölgede insan ticareti, çocuk işçiliği ya da benzeri vakalara rastlanmamaktadır. Türkiye'nin ulusal mevzuatı (İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu, Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine İlişkin Yasal Düzenlemeler, KADES uygulaması) destinasyonda geçerli olmakla birlikte, yerelde düzenli eğitim programları ve kapsamlı farkındalık çalışmaları sınırlıdır. Turizm sektörü açısından, küçük ölçekli konaklama işletmelerinin insan hakları konusundaki bilgi ve uygulama düzeyleri zayıf olup, uluslararası alanda kabul gören "Çocukların Cinsel Sömürüden Korunması İçin Davranış Kuralları (The Code)" gibi inisiyatiflere katılım da bulunmamaktadır. Bu durum, destinasyonda insan hakları temelli sürdürülebilir turizm uygulamalarının daha fazla geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 19. B5 Sömürü/istismar ve ayrımcılığı önleme sonuçları

B5 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	İnsan hakları, sömürü, ayrımcılık ve taciz ile ilgili destinasyonda uygun yasalara atf (başlık, tarih)	3	2,25
b	Üst yasaların ve ilgili iyi uygulamaların (turizm işletmeleri ve ziyaretçiler için) uygulandığının kanıtı	3	
c	İnsan ticareti, modern kölelik ve çocuk işçiliği dahil olmak üzere insan haklarına ilişkin risk ve etki analizi düzenli olarak yapılmaktadır	3	
d	Destinasyon ve kilit turizm oyuncularını, Çocukların Seyahat ve Turizmde Cinsel Sömürüye Karşı Korunması için Davranış Kurallarına yönelik imza sahibidir.	0	

B6. Mülkiyet ve kullanım hakları

Mülkiyet hakları ve edinime ilişkin kanun ve yönetmelikler belgelenir ve uygulanır. Toplumun ve yerlilerin haklarını gözetenek, halkın katılımı sağlanarak ve önceden bilgilendirilmiş izin ve adil tazminat olmaksızın yeniden yerleşime izin verilmez. Ayrıca kilit kaynaklara erişim ve kullanım hakları da yasalar ve düzenlemeler ile korunur.

Sille’de mülkiyet hakları ve kullanım haklarına ilişkin düzenlemeler, ulusal mevzuat çerçevesinde Türk Medeni Kanunu ve imar ile sit alanı mevzuatına dayalı olarak uygulanmaktadır. Destinasyonun 1995 yılında Kentsel ve Arkeolojik Sit Alanı ilan edilmesi, mülkiyet kullanımına özel kısıtlamalar getirmiş; özellikle tescilli yapıların, mağaraların ve kamusal alanların yeniden işlevlendirilmesi için Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) onayı zorunlu hale gelmiştir. Bu çerçevede, kültürel mirasın korunması açısından güçlü bir yasal dayanak oluşturmaktadır. Ancak uygulamada mülkiyet ve erişim haklarına dair bazı zorluklar bulunmaktadır. Özellikle özel mülkiyetin kamusal kullanımı sınırlandırdığı durumlar öne çıkmaktadır. Master Plan’da yer alan karakter alanlarında bazı parsellerin özel mülkiyete ait olması, vadiler, bağ alanları ve dere kenarları gibi toplumsal kullanımın yüksek olduğu bölgelerde erişim sorunlarına yol açabilmektedir. Bununla birlikte, halka açık olması gereken sokak dokusu ve geçiş yolları üzerinde, turizm işletmeleri ve mülk sahipleri ile kullanıcılar arasında zaman zaman gerilimler yaşandığı bilinmektedir. Sille’de mülkiyet haklarına ilişkin karar süreçlerinde kamu katılımının sınırlı olduğu görülmektedir. İmar planı değişiklikleri ve kentsel düzenleme projeleri, halkın bilgilendirilmesi düzeyinde paylaşılmakta; ancak karar alma süreçlerinde geniş tabanlı bir uzlaşmaya dayalı mekanizmalar mevcut değildir. Bu durum, özellikle halkın geleneksel kullanım alanlarına erişim hakkı açısından sorun yaratabilmektedir. Sille’de mülkiyet ve kullanım haklarına ilişkin yasal çerçeve güçlü olmakla birlikte uygulamada kamuya erişim haklarının korunması, katılım mekanizmalarının güçlendirilmesi ve kamusal alanların turizm yatırımları ile dengelenmesi açısından gelişim alanları bulunmaktadır. Bu alanlarda yapılacak iyileştirmeler, destinasyonun sürdürülebilirlik kriterleriyle uyumunu artıracaktır.

Tablo 20. B6 Mülkiyet ve kullanım hakları sonuçları

B6 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Özel mülkiyet, edinim ve kaynaklara erişim ile ilgili destinasyonda uygun yasalara atıf (başlık, tarih)	3	2,50
b	Toplumsal ve yerli hakları, halkın katılımı ve yeniden yerleşim ile ilgili üst yasalara atıf	3	
c	Turizm gelişimi ve faaliyeti kapsamındaki üst yasaların uygulanığına dair kanıt	3	
d	Topluma danışma, rıza ve tazminatın kanıtı.	1	

B7. Emniyet ve güvenlik

Destinasyon hem ziyaretçilerin hem de mahalli sakinlerin ihtiyaçlarını gözeterek suç, güvenlik ve sağlık risklerini izlemek, önlemek, kamuya rapor etmek ve bunlara yanıt vermek için bir sisteme sahiptir.

Sille’de güvenlik ve emniyet hizmetleri, ulusal mevzuat çerçevesinde jandarma birimleri tarafından sağlanmakta toplumsal düzenin korunması, kamu güvenliğinin temini, trafik kontrolü ve turistik alanların güvenliği etkin biçimde yürütülmektedir. Suç oranlarının düşük seyretmesi destinasyonun hem yerel halk hem de ziyaretçiler açısından güvenli bir yer olarak algılanmasına katkı sunarken, ziyaretçilerin özel güvenlik ve sağlık hizmeti ihtiyaçlarını sistematik biçimde tespit eden bir mekanizma bulunmamaktadır. Turizm tesisleri düzenli denetimlerden geçmekte ve özellikle Covid-19 döneminde uygulamaya alınan Türkiye Güvenli Turizm Sertifikası Programı, hijyen ve sağlık standartlarının yükselmesine katkı sağlamıştır; ancak bu program daha çok tesis düzeyinde kalmış, destinasyon ölçeğinde kapsamlı bir güvenlik ve sağlık stratejisine dönüştürülemediği. Bu nedenle Sille, genel olarak düşük riskli ve güvenli bir destinasyon profiline sahip olmakla birlikte, sürdürülebilir turizm standartlarıyla uyumu güçlendirmek için ziyaretçi odaklı, sistematik ve raporlanabilir bir güvenlik-yönetim mekanizmasına ihtiyaç duymaktadır.

Tablo 21. B7 Emniyet ve güvenlik sonuçları

B7 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Destinasyonda sağlık ve güvenlik hizmetleri iyi yerleşmiş ve aktiftir.	3	2,00
b	Güvenlik ve sağlık hizmetlerinin sunumunda ziyaretçilerin ihtiyaçları tanımlanır ve giderilir.	0	
c	Turizm tesisleri, güvenlik ve hijyen standartlarına uygunluk açısından denetlenir.	3	

B8. Herkes için erişim

Mümkün olan yerlerde, engelli ve hareket kısıtı olan veya diğer özel erişim ihtiyaçlarına sahip olan diğer kişiler de dahil olmak üzere; doğal ve kültürel özellikteki yerler ve diğer tesisler ve hizmetlerin herkes tarafından erişebilir olması. Mekanlar ve tesislerin hemen erişilebilir olmadığı durumlarda erişim, ulaşılabilecek erişim gereksinimleri olan kişiler için konaklama yerlerini dikkate alan, makul çözümlerin tasarımı ve mekânın bütünlüğü korunarak uygulanması yoluyla sağlanır. Mekanların, tesislerin ve hizmetlerin erişilebilirliği hakkında bilgi sağlanır.

Sille, kentsel sit alanı statüsü ve tarihi dokusu nedeniyle erişilebilirlik açısından önemli sınırlılıklar barındırmaktadır. Dar sokaklar, dik yokuşlar, merdivenli geçitler ve geleneksel taş yapılar, özellikle hareket kısıtlılığı bulunan ziyaretçiler için zorluk yaratmaktadır. Türkiye’de yürürlükte olan erişilebilirlik mevzuatı Sille’de de geçerli olmakla birlikte, uygulamada bazı eksikler bulunmaktadır.

Master Plan ve Kentsel Tasarım Rehberleri’nde meydanlar, park alanları ve kamusal donatılar için düzenlemeler öngörülse de erişim standartlarının projelere ne ölçüde entegre edildiği bilgisi sınırlıdır. Ayrıca destinasyon ölçeğinde erişilebilirlik verisi toplanmamakta ve ziyaretçilere yönelik bilgilendirme yapılmamaktadır. Bu durum Sille’nin sürdürülebilir turizm standartlarıyla uyum sağlayabilmesi için erişim ihtiyaçlarını karşılayacak programların geliştirilmesini, düzenli izleme mekanizmalarının kurulmasını ve ziyaretçilere erişim bilgisi sunulmasını gerekli kılmaktadır.

Tablo 22. B8 Herkes için erişim sonuçları

B8 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Ziyaret yerleri, tesisler ve hizmetlerin erişilebilirliği hakkında standartlar ve düzenlemelerin varlığı	3	1,00
b	Kamu tesislerinde erişilebilirlik standardının tutarlı bir şekilde uygulanması.	2	
c	Ziyaret yerlerinin ve erişilebilir tesislerin ölçütleri / oranları hakkında veri.	0	
d	Bir dizi erişim ihtiyacı olan insanlar için erişimi iyileştirmeye yönelik programların kanıtı.	1	
e	Erişilebilirliğe ilişkin bilgiler bir bütün olarak destinasyon hakkındaki iletişim kapsamına alınmıştır.	0	
f	Önemli mekanlarda, erişilebilirlik ile ilgili detaylar ziyaretçi bilgilendirmelerine dahil edilmiştir.	0	

C. Kültürel Sürdürülebilirlik

Sille destinasyonunun kültürel sürdürülebilirliği, yedi kriterin değerlendirilmesi sonucunda 2,13 ortalama puan ile derecelendirilmiştir. Bu kapsamda C2. Kültürel eserler ve C7. Alanlar ile ilgili açıklama kriterleri “Mükemmel Performans” düzeyine ulaşarak, bölgedeki yasal koruma çerçevesinin etkinliği ve ziyaretçilere sunulan bilgi altyapısının görece gücünü ortaya koymuştur. Ayrıca C1. Kültürel varlıkların korunması, C3. Somut olmayan miras, C4. Geleneksel erişim ve C5. Fikri mülkiyet kriterleri “İyi Performans” kategorisine girerek, Sille’nin tarihsel dokusunu, kültürel pratiklerini ve yerel topluluğun bu mirasla kurduğu ilişkiyi koruma yönünde ilerleme kaydettiğini göstermiştir. Bununla birlikte C6. Kültürel alanlarda ziyaretçi yönetimi kriteri “Orta Düzey Risk Alanı” olarak tanımlanmış ve özellikle ziyaretçi yoğunluğunun kontrolü, davranış kuralları ve rehberlik sistemlerinin kurumsallaşması açısından önemli eksiklikler tespit edilmiştir. Sille’deki kültürel alanlar yoğun talep görmesine rağmen, ziyaretçi akışını yönlendiren, alanların hassasiyetine uygun kapasite düzenlemeleri sağlayan kapsamlı bir sistem henüz geliştirilmemiştir. Bu durum, fiziksel mirasın korunmasını tehdit edebileceği gibi, ziyaretçi deneyiminin de niteliksel olarak zayıflamasına yol açmaktadır. Bu nedenle Sille’nin kültürel sürdürülebilirlik performansı güçlü bir yasal ve mekânsal korumadadır. Ancak katılımcı miras yönetimi, ziyaretçi eğitimi ve yerel topluluklarla birlikte geliştirilecek sürdürülebilir turizm uygulamaları ile desteklenmediği sürece yeterli olmayacaktır. Bu bağlamda kültürel mirasın yalnızca korunması değil, toplumsal katılımı yaşatılması ve turizm aracılığıyla doğru biçimde aktarılması, destinasyonun uzun vadeli sürdürülebilirliği açısından kritik önem taşımaktadır.

Tablo 23. Skor aralıklarına göre “kültürel sürdürülebilirlik” kriterleri

Kriter Puanı	Kriter Sayısı	Kriterler
RİSK ALANI <1	0	
ORTA DÜZEY RİSK ALANI 1.00-1.49	1	C6. Kültürel alanlarda ziyaretçi yönetimi
İYİLEŞTİRME GEREKİYOR 1.50-1.99	0	
İYİ PERFORMANS 2.00-2.49	4	C1. Kültürel varlıkların korunması C3. Somut olmayan miras C4. Geleneksel erişim C5. Fikri mülkiyet
MÜKEMMEL PERFORMANS ≥ 2.50	2	C2. Kültürel eserler C7. Alanlar ile ilgili açıklama
TOPLAM	7	

C1. Kültürel varlıkların korunması

Destinasyon, inşa edilmiş miras ve kültürel manzaralar dahil olmak üzere kültürel varlıkları değerlendirmek, rehabilite etmek ve korumak için bir politika ve sisteme sahiptir.

Sille, 1995 yılında Kentsel ve Arkeolojik Sit Alanı ilan edilmiş olup, bu statü çerçevesinde tüm yapılaşma ve kullanım kararları sıkı denetime tabidir. Ulusal mevzuat Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Bozulmuş Tarihi ve Kültürel Taşınmazların Yenilenerek Korunması ve Kullanılması Hakkında Kanun ve ilgili yönetmelikler destinasyonda da geçerli olup, kültürel mirasın korunmasına yönelik yasal bir güvence sağlamaktadır. Hazırlanan Koruma Amaçlı İmar Planı (KAİP) ve Kentsel Tasarım Rehberleri ile tarihi yapıların restorasyonu, cephe düzenlemeleri, özgün sokak dokusunun korunması ve silüetin bütünlüğünün gözetilmesi hedeflenmiştir. Planlama kararları doğrultusunda Aya Eleni Kilisesi, Subaşı Hamamı, Hızır İlyas Türbesi ve geleneksel taş konutlar gibi birçok yapı restore edilmiş, bazıları kültürel işlevlere veya turistik işletmelere dönüştürülmüştür. Bununla birlikte, restorasyonu tamamlanmamış çok sayıda tescilli yapı bulunmakta ve bu durum sürdürülebilir koruma için süreklilik arz eden bir ihtiyaç olarak öne çıkmaktadır. Sille’de kültürel varlıkların envanteri Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından düzenli olarak güncellenmekte, ancak turizm gelirlerinin doğrudan koruma faaliyetlerine aktarımına ilişkin mekanizmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Yerel işletmelerin ve turizmden elde edilen gelirlerin kültürel miras restorasyonuna katkısı, daha çok proje bazlı ve kamu yatırımları üzerinden yürütülmektedir. Bu bağlamda, kültürel varlıkların korunması için daha şeffaf ve sürdürülebilir bir finansman modeli geliştirilmesine ihtiyaç vardır.

Tablo 24. C1 Kültürel varlıkların korunması sonuçları

C1 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Kırılganlıklarının değerlendirilmesi ve gösterilmesini de içerecek şekilde kültürel varlıkların listeleri.	3	2,33
b	Varlıkların rehabilitasyonu ve korunması programı.	3	
c	Kültürel varlıkların korunmasını desteklemek için turizmden elde edilen geliri kullanma mekanizmaları.	1	

C2. Kültürel eserler

Destinasyon, tarihi ve arkeolojik eserlerin uygun şekilde satışı, ticaretini, sergilenmesini veya hediye edilmesini düzenleyen yasalara sahiptir. Yasalar, turizm işletmeleri ve ziyaretçiler de dahil olmak üzere yürürlüğe konulur ve kamuya açıklanır.

Sille 1995 yılında Kentsel ve Arkeolojik Sit Alanı ilan edilmiş olup, bölgede bulunan arkeolojik ve tarihi eserler ulusal mevzuat kapsamında sıkı biçimde korunmaktadır. Türkiye’de yürürlükte olan Define Arama Yönetmeliği ve Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Yurt

Dışına Çıkarılması ve Yurda Getirilmesine Dair Yönetmelik gibi düzenlemeler, Sille’de de geçerli olup eserlerin satışını, ticaretini, sergilenmesini ve hediye edilmesini kontrol altına almaktadır. Bu çerçevede, kültürel varlıkların yasal olmayan biçimde el değiştirmesi veya turistik pazara konu edilmesi engellenmektedir. Yerel işletmelerin bu yasal düzenlemeler konusunda bilgi sahibi oldukları ve eser ticaretiyle ilgili risklerin farkında oldukları görülmektedir. Ancak ziyaretçilere yönelik bilgilendirici materyallerin ve bilinçlendirme çalışmalarının sınırlı olduğu tespit edilmektedir. Bu durum, kültürel mirasın korunması konusunda farkındalık düzeyinin artırılması gerektiğini göstermektedir. Denetim mekanizmaları ise Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve yerel güvenlik birimleri aracılığıyla düzenli olarak işletilmekte, yasa dışı faaliyetlere karşı caydırıcı bir kontrol sağlanmaktadır.

Tablo 25. C2 Kültürel eserler sonuçları

C2 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Destinasyona ait tarihi eserler ile ilgili yasalara atf (başlık, tarih).	3	2,66
b	İlgili yasaların turizm işletmelerine ve ziyaretçilere iletildiğine dair kanıt.	2	
c	İlgili yasaların uygulandığına dair kanıtlar.	3	

C3. Somut olmayan miras

Destinasyon, yerel gelenekler, sanat, müzik, dil, gastronomi ve yerel kimliğin ve farklılığın diğer yönleri de dahil olmak üzere somut olmayan kültürel mirasın kutlanmasını ve korunmasını desteklemektedir. Canlı kültür ve geleneklerin sunumu, çoğaltılması ve yorumlanması; hassas ve saygıdeğerdir, yerel toplulukları dahil etmeye ve topluma fayda sağlamayı gerektirir ve ziyaretçilere gerçek ve özgün bir deneyim sunar.

Sille zengin bir somut olmayan kültürel mirasa sahiptir ve bu miras hem yerel kimliğin korunmasında hem de turizm deneyimlerinin çeşitlendirilmesinde önemli bir potansiyel barındırmaktadır. Bölgenin özgün gastronomik değerleri arasında Kavınna yemeği, tandır böreği ve reyhan şerbeti öne çıkarken; el sanatlarında halıcılık, mumculuk ve testicilik geleneksel üretim biçimlerinin devam ettiği görülmektedir. Ayrıca, Barana kültürü, bağcılık geleneği ve dini-törenselle kutlamalar da Sille’nin yaşayan kültürünü yansıtan unsurlar arasında yer almaktadır. Hazırlanan Master Plan ve Kentsel Tasarım Rehberleri, bu değerlerin korunmasını ve tanıtılmasını desteklemektedir; ancak söz konusu miras unsurlarının turizm ürünlerine dönüştürülmesi süreci sınırlı düzeyde kalmıştır. Yerel festivaller, dini günler veya gastronomi etkinlikleri aracılığıyla bazı gelenekler yaşatılmakla birlikte, bu etkinliklerin turizm deneyimiyle bütünleştirilmesi ve ziyaretçilere özgün biçimde sunulması konusunda eksiklikler bulunmaktadır. Yerel topluluklar, özellikle kadınlar ve küçük esnaf, el emeği ürünler ve gastronomi üzerinden turizme katkı

sağlamakta; ancak bu katkı bireysel girişimlerle sınırlı kalmakta, kurumsal destek mekanizmaları yetersiz kalmaktadır. Ziyaretçilerin somut olmayan miras deneyimlerine ilişkin geri bildirimlerini düzenli olarak toplayan veya değerlendiren bir sistem bulunmamaktadır. Bu durum, ziyaretçi deneyimlerinin geliştirilmesi ve yerel halkın katılımının artırılması açısından önemli bir boşluğu işaret etmektedir.

Tablo 26. C3 Somut olmayan miras sonuçları

C3 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Somut olmayan kültürel mirasın tespiti ve listelenmesi	3	2,00
b	Somut olmayan kültürel mirasın kutlanması ve ziyaretçi deneyimlerine örnekler (etkinlikler, farklı deneyimler vb.)	2	
c	Yerel ve yerli toplulukların somut olmayan kültürel mirasa dayalı ziyaretçi deneyimlerinin geliştirilmesi ve sunulmasına katılımının kanıtı.	2	
d	Somut olmayan miras deneyimleri sunma konusunda ziyaretçilerden ve yerel topluluklardan alınan geri bildirimler	1	

C4. Geleneksel erişim

Destinasyon, yerel toplumun doğal ve kültürel alanlara erişimini izler, korur ve gerektiğinde iyileştirir veya restore eder.

Sille tarihi ve kültürel kimliğiyle öne çıkan bir destinasyondur ve yerel halkın doğal ve kültürel alanlara erişimini engelleyen bir durum bulunmamaktadır. Yalnızca Ak Manastır bölgesi bir askeri alan olması dolayısıyla kapalı kalmış, askeri bölge boşaltıldıktan sonra Ak Manastır bölgesi Büyükşehir Belediyesi yönetimine geçmiştir. Ancak bölge turizm planlaması kapsamında kapalı kalmaya devam etmektedir.

Yerel halkın kültürel ve dini alanlara erişimi genellikle kendiliğinden devam etmektedir. Aya Eleni Kilisesi çevresindeki düzenlemeler, Subaşı Hamamı restorasyonu ve bazı vadilerdeki projeler kültürel erişim boyutunu etkilese de halkla istişare mekanizmaları sınırlı kalmıştır. Doğal ve kültürel alanlara erişimin düzenli olarak izlenmesi, halkın bu süreçlere dâhil edilmesi ve gerektiğinde rehabilitasyon önlemlerinin alınması, Sille'nin sürdürülebilir turizm vizyonu açısından kritik bir gereklilik olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 27. C4 Geleneksel erişim sonuçları

C4 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Yerel topluluk için doğal ve kültürel alanlara erişilebilirliğin izlenmesi.	2	2,33
b	Geleneksel erişimle ilgili olarak yerel toplumla etkileşim kanıtı.	2	
c	Yerel topluluk erişimini korumak ve / veya rehabilite etmek için özel eylem.	3	

C5. Fikri mülkiyet

Destinasyon, toplulukların ve bireylerin fikri mülkiyet haklarının korunmasına ve buna katkıda bulunacak bir sisteme sahiptir.

Sille kültürel ve gastronomik değerler açısından güçlü bir potansiyele sahip olmakla birlikte, bu değerlerin fikri mülkiyet hakları kapsamında korunması henüz sistematik bir düzeye ulaşmamıştır. Türkiye’de yürürlükte olan Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (2008 değişikliki) ile Borçlar Kanunu’nun 427. Maddesi destinasyonda da geçerli olup, yerel kültürel üretimlerin hukuki güvence altında olmasını sağlamaktadır. **Ancak Sille özelinde, bu yasaların turizm paydaşlarına düzenli olarak aktarıldığına veya işletmelerin farkındalık düzeyinin artırıldığına dair somut kanıt sınırlıdır.**

Somut olmayan kültürel miras unsurları arasında yer alan Kavinna, tandır böreği, reyhan şerbeti gibi gastronomik ürünler ile halıcılık ve mumculuk gibi el sanatları, destinasyonun kimliğini yansıtan özgün değerlerdir. Bununla birlikte, bu unsurların turistik deneyim olarak paketlenmesi veya markalaştırılması sürecinde fikri mülkiyet haklarının korunmasına dair kurumsal bir yaklaşımın geliştirildiği söylenemez. Kültürel ve gastronomik ürünlerin örgütlü turizm deneyimlerine dönüştürülmesi ve bu süreçte fikri mülkiyet haklarının korunması, destinasyonun rekabetçiliği açısından kritik önem taşımaktadır.

Tablo 28. C5 Fikri mülkiyet sonuçları

C5 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Destinasyon ile ilişkili fikri mülkiyet yasalarına atıf (başlık, tarih).	3	2
b	Fikri mülkiyet haklarının turizm paydaşlarına iletilmesi.	1	
c	Ziyaretçilerin kültürel deneyimlerin geliştirilmesi sürecinde, fikri mülkiyet haklarının korunduğuna dair kanıtlar.	2	

C6. Kültürel alanlarda ziyaretçi yönetimi

Destinasyon, kültürel alanlar dahilinde ve çevresindeki ziyaretçi yönetimi için bu yerlerin özelliklerini, kapasitesini ve hassasiyetini dikkate alan ve ziyaretçi akışını optimize etmeyi ve olumsuz etkileri en aza indirmeyi amaçlayan bir sisteme sahiptir. Hassas alanlarda ve kültürel etkinliklerde, ziyaretçilere, tur operatörlerine ve tur rehberlerinin ziyaret zamanında ve öncesinde ulaşabileceği ziyaretçi davranışı kuralları vardır.

Sille kentsel sit alanı statüsüyle koruma altında olmasına rağmen, kültürel miras alanlarında ziyaretçi akışlarını ve etkilerini düzenli olarak izleyen ve yöneten sistematik bir mekanizmaya sahip değildir. Özellikle Aya Eleni Kilisesi, Subaşı Hamamı, Hızır İlyas Türbesi ve dar sokak dokusu gibi hassas alanlarda, özellikle hafta sonları ve yoğun ziyaret dönemlerinde gününbirlik turizm baskısı önemli bir sorun oluşturmaktadır. Kilise girişinde turnike bulunmakta ancak Kilise'ye giriş yapacak ziyaretçi sayısında sınırlama bulunmamaktadır.

Planlama belgelerinde kültürel mirasın korunması ve alan kullanımına dair kararlar bulunmakla birlikte, ziyaretçilerin davranışlarını yönlendirecek yazılı kurallar, ziyaretçi rehberleri veya hassas alanlarda uyarı sistemleri sınırlıdır. Tur rehberleri ve işletmelerin sürdürülebilirlik ilkeleri konusunda farkındalığı bulunsada, destinasyon ölçeğinde hazırlanmış resmi bir ziyaretçi davranış rehberi ya da tur operatörleri için uygulama kodu bulunmamaktadır. Bu nedenle, ziyaretçi deneyiminin düzenlenmesi büyük ölçüde rehberlerin bireysel bilgi ve tecrübelerine dayalı kalmaktadır. Yerel halk ve ziyaretçiler için düzenli bir eğitim veya bilgilendirme mekanizması mevcut değildir. Ancak Master Plan ve kültürel miras projelerinde, turizm baskısının azaltılması ve erişim dengesinin sağlanmasına yönelik dolaylı düzenlemeler öngörülmüştür. Buna rağmen, mevcut durumda ziyaretçi yoğunluğunu dağıtacak yönlendirme, kapasite kontrolü ve davranış kodlarını destekleyecek yapılar yetersizdir. Sille'de kültürel alanlarda ziyaretçi yönetimi henüz kurumsal bir çerçeveye oturmamış, daha çok pasif koruma ve bireysel rehberlik uygulamaları üzerinden ilerlemektedir. Bu eksikliğin giderilmesi için ziyaretçi akışlarının düzenli izlenmesi, hassas alanlar için davranış rehberlerinin geliştirilmesi ve tur rehberleri ile işletmelerin bu süreçte daha aktif katılımını sağlayacak programların oluşturulması gerekmektedir.

Tablo 29. C6 Kültürel alanlarda ziyaretçi yönetimi sonuçları

C6 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Ziyaretçi akışlarının ve kültürel alanlara etkisinin izlenmesi ve sonuçlarıyla birlikte destinasyon boyunca paylaşılması.	0	1,20
b	Kültürel alanlarda veya çevresindeki turizme bağlı etkileri yönetmek için eylem kanıtı.	2	
c	Hassas alanlarda ve kültürel etkinliklerde yayınlanmış ziyaretçi davranış kurallarının varlığı ve dağıtımı, uygunluğun periyodik olarak izlenmesi ile ilgili kanıtlar.	0	
d	Tur operatörleri ve tur rehberleri ve/veya onlarla birlikte diğer katılımlar için kültürel alanlarda ziyaretçi yönetimiyle hakkında uygulama kuralları.	2	

e	Rehberler için eğitim sağlanması.	2	
---	-----------------------------------	---	--

C7. Alanlar ile ilgili açıklama

Ziyaretçilere, ziyaret edilen yerlerin kültürel ve doğal yönlerinin önemi hakkında bilgi veren, doğru açıklayıcı materyaller sunulmaktadır. Bilgiler kültürel olarak uygundur, ev sahibi topluluk işbirliği ile geliştirilmiştir, yerlilere ve ziyaretçilere uygun dillerde anlaşılır bir biçimde açıklanmıştır.

Sille sahip olduğu zengin tarihi ve kültürel mirasa rağmen, ziyaretçilere yönelik yorumlama ve bilgilendirme mekanizmaları açısından sınırlı bir altyapıya sahiptir. Master Plan kapsamında Aya Eleni Kilisesi, Subaşı Hamamı ve geleneksel taş konutlar gibi önemli yapılar restore edilmiş ve kısmen turizme kazandırılmıştır; **bu alanlarda ziyaretçilere sunulan yorumlayıcı panolar, yönlendirme tabelaları ve bilgilendirme materyalleri bulunmaktadır.**

Ziyaretçilerin çoğu, mekânların tarihsel ve kültürel değerini ancak rehber eşliğinde veya bireysel araştırmalarla öğrenebilmektedir. Sille üzerine yapılan akademik araştırmalar ve kültürel miras envanterleri, destinasyonun tarihine ve kültürel zenginliklerine dair kapsamlı veriler sunmaktadır. Yerel halkın katkısıyla hazırlanan tanıtım materyalleri sınırlı olup, yerinde sunulan bilgilendirme genellikle kısa ve yüzeyseldir. Buna karşın, Konya Büyükşehir Belediyesi ve Selçuklu Belediyesi tarafından hazırlanan tanıtım kitapçıkları ve dijital materyaller, Sille'nin kültürel mirası hakkında doğru ve akademik araştırmalara dayalı bilgiler sağlamaktadır.

Tablo 30. C7 Alanlar ile ilgili açıklama sonuçlar

C7 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Sahada ve varıştan önce erişilebilecek şekilde bilgilendirici açıklayıcı materyalin sağlanması.	2	2,4
b	Açıklayıcı materyalin iyi araştırıldığına ve doğru olduğuna dair kanıtlar.	3	
c	Açıklayıcı materyallerde ziyaret alanının önemi, hassasiyeti/kırılabilirliği tanımlıdır.	2	
d	İlgili açıklayıcı materyalin hazırlanmasında ev sahibi topluluk ile iş birliğinin kanıtı.	2	
e	İlgili dillerde tercüme edilmiş açıklayıcı materyalin mevcudiyeti.	3	

D. Çevresel Sürdürülebilirlik

Sille destinasyonunun çevresel sürdürülebilirlik performansı, 12 kriterin ortalamasına göre hesaplanan 1,59 puanla değerlendirilmiştir. Bu puan, bölgenin çevresel yönetim sistemleri açısından belirli güçlü yönler sahip olduğunu, ancak aynı zamanda pek çok kriterde önemli geliştirme alanlarının da bulunduğunu göstermektedir. “Mükemmel Performans” düzeyine ulaşan tek kriter D8. Atıksu, altyapı sistemlerinin sürdürülebilirlik çerçevesinde planlandığını göstermektedir. Bunun yanı sıra D4. Türlerin sömürülmesi ve hayvan refahı, D7. Su kalitesi ve D12. Işık ve gürültü kirliliği kriterleri “İyi Performans” alanında yer almakta, ilgili mevzuat ve denetim uygulamalarının genel işleyişine dair olumlu bir tablo sunmaktadır. Ancak D1. Hassas çevrelerin korunması, D2. Doğal alanlarda ziyaretçi yönetimi, D5. Enerji tasarrufu ve D6. Su yönetimi kriterleri “Orta Düzey Risk Alanı” olarak belirlenmiş, bu alanlarda çevresel baskıların izlenmesi, kapasite planlaması ve doğal kaynak yönetimi açısından sistematik yaklaşımların yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Özellikle D10. Sera gazı emisyonları ve iklim değişikliğinin hafifletilmesi kriteri “Risk Alanı” olarak öne çıkmakta; destinasyon ölçeğinde iklim değişikliğiyle mücadeleyle yönelik strateji ve eylem planlarının eksikliği dikkat çekmektedir. Bu nedenle Sille'nin kentsel sit alanı statüsü, doğal ve kültürel varlıkların korunmasında yapısal bir avantaj sunmakla birlikte, çevresel sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için bu koruma statüsünün aktif izleme, katılımcı yönetim ve kapasite planlaması ile desteklenmesi gerekmektedir. Özellikle su, enerji ve atık yönetimi gibi konularda daha kapsayıcı yerel politikaların geliştirilmesi ve turizm sektörünün çevresel etkileri konusunda daha yüksek düzeyde farkındalık oluşturulması, destinasyonun uzun vadeli çevresel direncini artıracaktır.

Tablo 31. Skor aralıklarına göre “çevresel sürdürülebilirlik” kriterleri

Kriter Puanı	Kriter Sayısı	Kriterler
RİSK ALANI <1	1	D10. Sera gazı emisyonları ve iklim değişikliğinin hafifletilmesi
ORTA DÜZEY RİSK ALANI 1.00-1.49	4	D1. Hassas çevrelerin korunması D2. Doğal alanlarda ziyaretçi yönetimi D5. Enerji tasarrufu D6. Su yönetimi
İYİLEŞTİRME GEREKİYOR 1.50-1.99	3	D3. Yaban hayatı etkileşimi D9. Katı atık D11. Düşük-etkili ulaşım
İYİ PERFORMANS 2.00-2.49	3	D4. Türlerin sömürülmesi ve hayvan refahı D7. Su kalitesi D12. Işık ve gürültü kirliliği
MÜKEMMEL PERFORMANS ≥ 2.50	1	D8. Atıksu
TOPLAM	12	

D1. Hassas çevrelerin korunması

Destinasyon, turizmin doğal çevre üzerindeki etkilerini izlemek, ölçmek ve bunlara yanıt vermek, ekosistemleri, habitatları ve türleri korumak ve istilacı türlerin girişini ve yayılmasını önlemek için bir sisteme sahiptir.

Turizmin doğal çevre üzerinde önemli bir etkisi olmamakla birlikte bu etkinin sistematik olarak değerlendirildiği bir sürece rastlanmamıştır. Dere ıslahı, yol genişletme uygulamaları ve otopark alanlarının açılması gibi projelerin etkileri sınırlıdır. Dere akışının peyzaj düzenlemesinin altına alınması çevresel akışların kesintisiz sürdürülmesi açısından önemlidir. Paydaşlarla yapılan görüşmelerde, bölgede doğal dokuya uygun olmayan ağaçlandırma çalışmaları yapıldığı ifade edilmiştir.

Biyolojik çeşitliliğin korunmasına veya istilacı türlerin kontrolüne yönelik destinasyon ölçeğinde somut bir program bulunmamaktadır. Turizm faaliyetleri açısından değerlendirildiğinde Sille’de bazı günler yoğunlaşan günübirlik ziyaretçi hacmi doğal alanlarda baskı yaratma potansiyeline sahiptir. Ancak bu baskıyı azaltmaya yönelik, örneğin ziyaretçi akışını düzenleyici kapasite planlaması veya çevresel izleme programları mevcut değildir. Bununla birlikte, Master Plan’da hassas alanlarda yapılaşmanın sınırlandırılması ve geleneksel peyzajın korunması gibi kararlar, destinasyonun sürdürülebilir çevre yönetimi vizyonu açısından olumlu adımlardır.

Tablo 32. D1 Hassas çevrelerin korunması sonuçları

D1 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Türü, koruma durumunu ve güvenlik açığını gösteren doğal miras alanları ve varlıklarının listesi.	2	1,00
b	Biyoçeşitliliği ve doğal mirası koruma programları.	2	
c	İstilacı türleri yok etme ve kontrol etme programları.	1	
d	Turizmin biyoçeşitlilik ve doğal miras üzerindeki etkilerini belirleme, izleme ve hafifletme eylemi.	1	
e	Doğal varlıkların korunmasını desteklemek için turizmden elde edilen geliri kullanma mekanizmaları.	0	
f	Yabancı türlerin yayılmasını azaltmaya yönelik ziyaretçiler ve işletmelerle iletişim.	0	

D2. Doğal alanlarda ziyaretçi yönetimi

Destinasyon, doğal alanlar dahilinde ve çevresinde ziyaretçi yönetimi için bu alanların özelliklerini, kapasitesini ve hassasiyetini dikkate alan ve ziyaretçi akışını optimize etmeyi ve olumsuz etkileri en aza indirmeyi amaçlayan bir sisteme sahiptir. Hassas bölgelerde,

ziyaretçi davranışı kuralları ziyaretten önce ve ziyaret sırasında ziyaretçilere, tur operatörlerine ve tur rehberlere sunulmaktadır.

Sille vadileri, dere yatağı, baraj gölü ve bağ alanları ile doğal çevreye sahip bir destinasyon olmasına rağmen, bu alanlarda ziyaretçi akışlarını ve turizm baskısını düzenli olarak izleyen ve yöneten kurumsal bir mekanizmaya sahip değildir. Özellikle hafta sonları artan günübirlik ziyaretçi yoğunluğu, doğal peyzaj ve ekosistem üzerinde baskı yaratmakta; ancak bu etkilerin sistematik biçimde ölçülmesine veya raporlanmasına dair bir uygulama bulunmamaktadır. Özellikle yoğun günlerde baraj yolunun tamamen dolduğu ve sıkıştığı, buna yönelik önlemlerin alınmaya çalışıldığı ancak yeterli olmadığı ifade edilmiştir.

Master Plan'da doğal peyzajın korunmasına yönelik kararlar bulunsa da bu kararların sahada ziyaretçi yönetimi açısından karşılığı sınırlıdır. Hassas doğal alanlarda ziyaretçi davranışlarını düzenleyecek yazılı yönergeler, uyarı levhaları veya kapasite planlamasına yönelik mekanizmalar mevcut değildir. Rehberler, genel mesleki eğitimleri kapsamında sorumlu ziyaretçi davranışlarına dair bilgiler edinmiş olsalar da Sille'ye özgü resmi bir rehberlik çerçevesi geliştirilmemiştir. Yerel sivil toplum kuruluşlarının çevre konularında farkındalık oluşturma çabaları bulunmakla birlikte, bu çalışmalar destinasyonun resmi yönetim süreçlerine entegre edilmemektedir. Ayrıca, turizm işletmeleri ve ziyaretçilerin doğa üzerindeki olası etkilerini azaltacak iş birliği mekanizmalarının sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, ziyaretçilerin doğal çevreye olan etkilerinin azaltılması için daha kurumsal ve katılımcı bir yaklaşım ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Tablo 33. D2 Doğal alanlarda ziyaretçi yönetimi sonuçları

D2 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Ziyaretçi akışlarının ve doğal alanlar üzerindeki etkilerin izlenmesi ve sonuçlarıyla birlikte destinasyon boyunca paylaşılması.	1	1,33
b	Doğal alanlarda veya çevresinde turizme bağlı etkileri yönetmek ve azaltmak için eylem kanıtı.	2	
c	Hassas alanlarda ziyaretçi davranışları hakkında yayınlanan kuralların varlığı ve dağıtımı, uygunluğun periyodik olarak izlenmesi.	0	
d	Tur operatörleri ve tur rehberleri ve/veya onlarla birlikte diğer katılımlar için doğal alanlarda ziyaretçi yönetimi uygulama kuralları.	2	
e	Turizm ile ilgili çevresel riskleri belirlemek için yerel koruma kurumları ile işbirliği ve bunların azaltılması için önlemler.	1	
f	Rehberler için eğitim sağlanması.	2	

D3. Yaban hayatı etkileşimi

Destinasyon, vahşi yaşam etkileşimleri için yerel, ulusal ve uluslararası yasalara ve standartlara uygunluğu sağlayacak bir sisteme sahiptir. Destinasyon kümülatif etkileri

dikkate alarak serbest dolaşımdaki vahşi yaşamla etkileşim içindedir, işgalci değildir ve sorumlu bir şekilde ilgili hayvanların ve vahşi yaşamdaki nüfusun yaşayabilirliği ve davranışı üzerindeki olumsuz etkilerden kaçınır.

Sille kentsel sit alanı statüsü altında korunmasına rağmen, çevresinde bulunan dere yatakları, bağ alanları ve kırsal bölgeler itibarıyla farklı türlerin yaşam alanı olarak işlev görmektedir. Hayvanları Koruma Kanunu ve Av ve Yaban Hayvanlarının Korunmasına Dair Yönetmelik gibi ulusal mevzuat burada da geçerlidir; ayrıca Türkiye'nin taraf olduğu Bern Sözleşmesi, CITES ve Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi gibi uluslararası anlaşmalar, destinasyondaki yaban hayatının korunması açısından güçlü bir yasal çerçeve sunmaktadır.

Kanunların uygulaması kolluk güçlerinin sorumluluğunda olup herhangi bir olumsuzluğa rastlanmamış veya belirtilmemiştir. Sille'de doğrudan yaban hayatı etkileşimine dayalı turizm ürünleri sınırlı olmakla birlikte, kırsal alanlarda yürüyüş, piknik ve bağcılık faaliyetleri sırasında yaban hayatıyla karşılaşmalar yaşanabilmektedir. **Buna rağmen, ziyaretçilere yönelik yaban hayatıyla temasın sınırlarını belirleyen bir davranış kodu veya rehberlik materyali mevcut değildir.**

Yaban hayvanlarını besleme, rahatsız etme veya yaşam alanlarını bozma gibi potansiyel riskler konusunda ziyaretçilerin bilgilendirilmediği görülmektedir. **Master Plan'da flora ve fauna envanteri hazırlanmıştır.** Ayrıca, turizm faaliyetlerinin (örneğin günübirlik ziyaret yoğunluğu, kırsal alanlarda düzensiz rekreasyon kullanımı) yaban hayatı üzerindeki etkilerinin minimize edilmesine yönelik somut eylemler uygulanmamaktadır.

Tablo 34. D3 Yaban hayatı etkileşimi sonuçları

D3 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Destinasyonda geçerli olan vahşi yaşam ile etkileşim kapsamındaki yerel, ulusal ve uluslararası yasalara atıf (başlık, tarih).	3	1,66
b	Hem deniz hem de kara türleri için yaban hayatı görüntüleme için uluslararası standartların onaylanması.	3	
c	Uluslararası standartları yansıtan, görüntüleme dahil yaban hayatı etkileşimi için uygulama kurallarının dağıtımı.	0	
d	Turizm operasyonları arasında mevzuata ve uygulama kurallarına uygunluğu denetleme sistemi.	2	
e	Etkileşimlerin gerçekleştiği yerlerde yaban hayatı refahını izlemek ve rahatsızlığı en aza indirmek için eylemler.	1	
f	Ziyaretçilere, dokunma ve besleme gibi zararlı yaban hayatı etkileşimi hakkında bilgi sağlanması.	1	

D4. Türlerin sömürülmesi ve hayvan refahı

Destinasyon, hayvanların refahını ve türlerin (hayvanlar, bitkiler ve tüm canlı organizmalar) korunmasını sağlamaya çalışan yerel, ulusal ve uluslararası yasa ve standartlara uygunluğu sağlayacak bir sisteme sahiptir. Bu, vahşi yaşam türlerinin ve ürünlerinin hasat veya yakalanmasını, ticaretini, sergilemesini ve satışını içerir. Yetkili ve uygun şekilde donanımlı kişiler ve uygun şekilde düzenlenen faaliyetler dışında hiçbir vahşi hayvan türü edinilemez, yetiştirilemez veya esir tutulmaz. Tüm vahşi ve evcil hayvanların barınma, bakım ve kullanımı en yüksek hayvan refahı standartlarına uygundur.

Sille kentsel sit alanı kimliğiyle öncelikle kültürel miras değerleriyle öne çıksa da destinasyonda hayvan refahı ve türlerin korunmasına yönelik sistemlerin işleyişi de sürdürülebilir turizm açısından kritik bir boyut oluşturmaktadır. Türkiye’de yürürlükte olan Hayvanları Koruma Kanunu yaban hayatı, evcil hayvanlar, sokak hayvanları ve turizmde kullanılan yük hayvanlarının korunmasına dair hükümler içerirken; Türkiye’nin taraf olduğu CITES, Bern Sözleşmesi ve Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi gibi uluslararası anlaşmalar da Sille için bağlayıcıdır.

Kanunların uygulaması kolluk güçlerinin sorumluluğunda olup herhangi bir olumsuzluğa rastlanmamış veya belirtilmemiştir. Sille’de doğrudan yaban hayatının ticari amaçlarla sömürülmesine dair vakalar bulunmasa da sokak köpekleri ve kedileri destinasyonda yaşamaktadır.

Hayvanların korunmasına yönelik denetimler HAYDİ (Hayvan Durum İzleme) uygulaması ve ilgili kolluk kuvvetleri aracılığıyla yapılmakta, ancak bu faaliyetler turizm sektörü ve ziyaretçilerle yeterince paylaşılmamaktadır. Evcil hayvanlar ve yük hayvanlarının koşullarına ilişkin denetimlerde belirgin bir sorun rapor edilmemiştir. Bununla birlikte, hayvan refahı konusunun turizm deneyimiyle bütünleştirilmesi, örneğin ziyaretçilerin sokak hayvanlarının korunmasına yönelik bilgilendirilmesi veya yerel girişimlerle iş birliği yapılması yönünde eksiklikler bulunmaktadır.

Tablo 35. D4 Türlerin sömürülmesi ve hayvan refahı sonuçları

D4 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Hayvan refahı ve türlerin korunması ile ilgili olarak destinasyonda geçerli olan belirli uluslararası, ulusal ve yerel yasalara, standartlara ve yönergelere atf (başlık, tarih).	3	2,14
b	Yasaların, standartların ve yönergelerin turizm işletmelerine ve rehberlerine bildirilmesi.	1	
c	Esir tutulan vahşi yaşam ve evcil hayvanların barınma ve muamele dahil koşullarının denetlenmesi için bir sistem.	3	
d	Esir tutulan vahşi yaşamdan sorumlu personelin niteliklerinin lisanslanması ve kontrolü.	2	
e	Nesli Tehlike Altındaki Türlerin Ticaretine İlişkin Konvansiyonun (CITES), turizm sektöründe teşvik edilmesi ve buna uygunluğun sağlanması için eylem.	2	
f	Nesli tükenmekte olan türlerde ticaretten kaçınma konusunda ziyaretçilere bilgi sağlanması, (ör. IUCN veya CITES tarafından bildirilen tehdit altındaki vahşi yaşam türlerinden türetilen hediyelik eşyaların satın alınması gibi).	1	
g	Herhangi bir av faaliyetinin bilimsel temelli, uygun şekilde yönetilen ve sıkı sıkıya uygulanan koruma yaklaşımının bir parçası olmasını sağlamak için mevzuatın uygulanması.	3	

D5. Enerji tasarrufu

Destinasyon, enerji tüketimini azaltma, kullanımdaki verimliliği artırma ve yenilenebilir enerji kullanımını artırma hedeflerine sahiptir. Destinasyon, işletmeleri bu hedeflere yaptıkları katkıyı ölçmeye, izlemeye, azaltmaya ve halka açık bir şekilde raporlamaya teşvik eden bir sisteme sahiptir.

Sille kentsel sit alanı statüsü nedeniyle korunmuş yapıları ve geleneksel taş mimarisi ile öne çıkan bir destinasyon olduğundan, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kullanımı konularında özel kısıtlamalara sahiptir. Türkiye’de yürürlükte olan Enerji Verimliliği Kanunu ve Ulusal Yenilenebilir Enerji Eylem Planı, destinasyonda da geçerlidir. Kültürel dokunun korunması amacıyla tescilli yapıların çatılarına güneş panelleri kurulmasına izin verilmemesi, yenilenebilir enerji uygulamalarının yaygınlaştırılmasını sınırlamaktadır.

Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı kapsamında otellerin enerji izleme ve raporlama yükümlülükleri bulunsa da bu yükümlülük yalnızca sayıları çok az olan otellerde geçerlidir. Yerel ölçekte enerji tüketimini azaltmaya, binalarda izolasyonu artırmaya veya yenilenebilir enerji yatırımlarını teşvik etmeye yönelik kurumsal programlar geliştirilmemiştir. Ancak taş binalar kendiliğinden enerji tasarrufu sağlama potansiyeline sahiptir. Toplantı notlarında, açık alanlarda güneş enerjisi santralleri kurulması talebinin paydaşlar tarafından dile getirildiği, ancak bu konuda bir planlama veya yatırım sürecinin başlatılmadığı belirtilmektedir. Sille’de doğal gaz bulunmakta ancak bazı haneler ve küçük işletmeler kömür ve odun kullanımıyla ısınmaktadır. Düşük kaliteli kömür kullanımı hava kirliliğine neden olmaktadır.

Tablo 36. D5 Enerji tasarrufu sonuçları

D5 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Enerji tasarrufu hedefleri yayınlanır ve teşvik edilir.	1	1,25
b	Enerji verimliliğini artıracak program - örn. yalıtımı özendirmek ve desteklemek gibi.	2	
c	Yenilenebilir enerjiye yatırım ve toplam tedarik / tüketim yüzdesi.	1	
d	İşletmeler tarafından enerji izleme ve azaltma için destek ve teşvikler.	1	

D6. Su yönetimi

Destinasyon, işletmeleri su kullanımını ölçmeye, izlemeye, yönetmeye ve kamuya rapor vermeye yönelik teşvik etmektedir. Destinasyondaki su riski değerlendirilir ve dokümanite edilir. Su riski yüksek olan durumlarda, turizm amaçlı kullanımının yerel toplulukların ve ekosistemlerin ihtiyaçları ile çatışmamasını sağlamak için işletmelerle su yönetimi hedefleri belirlenir ve aktif olarak izlenir.

Sille Konya'nın su stresi yüksek bölgelerinden birinde yer almakta ve özellikle yaz aylarında artan ziyaretçi yoğunluğu su yönetimini kritik bir sürdürülebilirlik meselesi haline getirmektedir. Destinasyonda kullanılan su kaynakları ağırlıklı olarak şehir şebekesi ve yerel pınarlardan sağlanmakta, ancak bu kaynakların kullanımına dair turizm işletmeleri için sistematik bir izleme, raporlama veya rehberlik mekanizması bulunmamaktadır.

Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı kapsamında otellerin su tüketimi izleme ve raporlama yükümlülükleri bulunsa da bu yükümlülük yalnızca sayıları çok az olan otellerde geçerlidir. Toplantı notlarında bazı paydaşlar, artan turizm faaliyetleri ve özellikle otel işletmelerinin su tüketiminin gelecekte su güvenliği üzerinde baskı yaratabileceğini vurgulamıştır. Master Plan'da su kaynaklarının korunmasına yönelik mekânsal düzenlemeler yer almakla birlikte, işletmelerin su verimliliğini artırmaya veya tasarruf uygulamalarını benimsemeye teşvik edildiğine dair kanıt sınırlıdır. Bazı konaklama işletmeleri müşterilerini bireysel su tasarrufuna yönlendirmekte, ancak bu uygulamalar sistematik olmaktan çok gönüllülüğe dayalıdır. Yeraltı suyu kullanımının düzenlenmesine dair denetim mekanizmalarının uygulanmadığı da dile getirilmiştir. Ziyaretçilere su kısıtlılığı riskine ilişkin bilgilendirme yapılmamakta, destinasyon ölçeğinde su riskini değerlendiren veya koruma hedeflerini belirleyen resmi bir plan bulunmamaktadır.

Diğer taraftan su riski Belediye tarafından değerlendirilmiş, dere yatağı ıslahı ve peyzajda kullanılan su boşa akıtılmamakta, devridaim sistemiyle havuzlarda göze hoş görünen görüntüler sunulmaktadır.

Tablo 37. D6 Su yönetimi sonuçları

D6 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	İşletmeler tarafından kullanılan suyun izlenmesi ve azaltılması için rehberlik ve destek sağlanması.	2	1,00
b	Su riskini düzenli olarak değerlendiren program	1	
c	Su riskinin yüksek olduğu yerlerde su yönetim hedeflerinin belirlenmesi, yayınlanması ve uygulanması.	1	
d	Turizm amacıyla kullanılan kaynakların hacminin, bunun yerel topluluklar ve ekosistemler üzerindeki etkisinin izlenmesi ve kontrolü. Turizm işletmelerinin, hedeflere bağlılığının teşvik edilmesi ve kontrol edilmesi.	1	
e	Ziyaretçilerin su riski ve su kullanımını en aza indirme bilgileri.	0	

D7. Su kalitesi

Destinasyon, kalite standartlarını kullanarak içme, eğlence ve ekolojik amaçlar için kullanılan su kalitesini izler. İzleme sonuçları kamuya açıklanır ve destinasyonun su kalitesi sorunlarına zamanında yanıt verecek bir sistemi vardır.

Sille’de su kaynaklarının kalitesi Konya Büyükşehir Belediyesi ve ilgili kamu kurumlarının düzenli kontrolleri altında tutulmakta, özellikle içme suyu şebekesi için belirli standartlara göre denetimler yapılmaktadır. Bununla birlikte, bu denetim sonuçlarının kamuoyuyla şeffaf bir biçimde paylaşılmasına dair kanıt sınırlıdır. Yerel halk, içme suyu kalitesi konusunda ciddi bir endişe taşımamakla birlikte, tarımsal faaliyetlerin yoğun olduğu çevre bölgelerde yüzey ve yeraltı sularında nitrat kirliliği riski olduğu bilinmektedir. Bu durum, su kalitesinin yalnızca içme suyu açısından değil, ekolojik denge ve tarımsal üretim bağlamında da kritik bir izleme alanı olduğunu göstermektedir. Master Plan’da çevresel koruma öncelikleri arasında dere ıslahı kanalizasyon altyapısının güçlendirilmesi ve yağmur suyu yönetimi gibi unsurlar yer almakta, ancak bu hedeflerin uygulamada ne ölçüde hayata geçirildiğine dair somut göstergeler sınırlıdır. Yüzme veya rekreasyonel amaçlı kullanılan su alanları için düzenli sertifikasyon veya kalite raporlarının hazırlandığına dair kanıt bulunmamaktadır. Ayrıca, ziyaretçilere içme suyunun güvenilirliği hakkında bilgi verilmediği için, şişelenmiş su tüketimi yaygınlığını korumaktadır.

Tablo 38. D7 Su kalitesi sonuçları

D7 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Su kalitesi izleme programı.	3	2,00
b	Su kalitesi hakkında raporlar ve veri mevcudiyeti.	2	
c	Belirlenen standartlara ulaşan alanların belgelendirilmesi ve tanımlanması ile yüzme suyunun izlenmesi.	2	
d	Su kalitesini geliştiren eylemlerin kanıtı.	2	
e	Yerel içme suyunun kalitesi hakkında ziyaretçiler için bilgi, şişelenmiş suya alternatif olarak kullanımını teşvik edilmesi.	1	

D8. Atıksu

Destinasyonların septik tanklardan ve atık su arıtma sistemlerinden tahliyenin konumlandırılması, bakımı ve test edilmesi için açık ve zorunlu yönergeleri vardır. Destinasyon, atıkların yerel nüfus ve çevre üzerinde olumsuz etkiler olmadan güvenli bir şekilde arıtılmasını ve yeniden kullanılmasını veya salınımını sağlar.

Sille kentsel sit alanı statüsünde olması nedeniyle altyapı projeleri bakımından özel koruma hükümlerine tabi olmakla birlikte, mevcut atık su yönetimi kapasitesinde önemli sınırlılıklar barındırmaktadır. Türkiye genelinde yürürlükte olan Çevre Kanunu ve ilgili yönetmelikler kapsamında, atık suların güvenli biçimde arıtılması ve deşarj edilmesi yasal olarak zorunludur. Ancak Sille’de kullanılan kanalizasyon ve atık su altyapısının eski olduğu, özellikle turizm yoğunluğunun arttığı dönemlerde yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Toplantı notlarında, yüksek sezonda özellikle büyük ölçekli işletmelerin atık su taşmaları ve altyapı üzerinde baskı oluşturduğu vurgulanmıştır. Kamu kurumları tarafından atık suların deşarjı ve arıtma sistemleri düzenli olarak denetlenirse de mevcut sistemin sürdürülebilirlik kriterlerini karşılayacak düzeyde modernize edilmediği görülmektedir. Master Plan’da altyapı kapasitesinin artırılması ve dere ıslahı projeleri yer almakta, ancak bu hedeflerin ne ölçüde hayata geçirildiği konusunda net bulgular sınırlıdır. Ayrıca, turizm işletmelerinin atık su yönetimine ilişkin sorumluluklarının farkında oldukları, fakat işletmeler düzeyinde sistematik bir iyileştirme programı veya yeniden kullanım girişimlerinin bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 39. D8 Atıksu sonuçları

D8 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Atıksu arıtma üzerine yazılı talimatlar ve düzenlemeler.	3	2,50
b	Talimatların işletmeler arasında uygulanmasını sağlamak için sistem.	2	
c	Tahliye edilen atıksuyun izlenmesi ve testi.	3	
d	Pratik ve uygun olduğu yerde, sürdürülebilir belediye su arıtma sistemlerinin turizm sektörü tarafından kullanılmak üzere sağlanması.	2	

D9. Katı atık

Destinasyon, atık üretimini ölçer, raporlar ve azaltılması için hedefler belirler. Katı atığın türüne göre etkili bir şekilde ayrıştırılmasını ve uygun bir şekilde arıtılmasını, atıkları türlerine göre etkili bir şekilde ayıran çok akışlı bir toplama ve geri dönüşüm sistemi ile sağlar. Destinasyon, işletmeleri gıda atıkları da dahil olmak üzere katı atıkları azaltmaya, yeniden kullanmaya ve geri dönüştürmeye teşvik eder. Tek kullanımlık ürünleri, özellikle plastikleri ortadan kaldırmak veya azaltmak için önlemler alınır. Yeniden kullanılmayan veya geri dönüştürülmeyen artık katı atıklar güvenli ve sürdürülebilir şekilde bertaraf edilir.

Sille kentsel sit alanı kimliği ve artan turizm yoğunluğu nedeniyle katı atık yönetimi bakımından özel hassasiyetlere sahip bir destinasyondur. Türkiye'nin 2017 yılında başlattığı Sıfır Atık Projesi, ulusal ölçekte atıkların azaltılması, geri dönüşüm oranının yükseltilmesi ve sürdürülebilir atık yönetimi sistemlerinin geliştirilmesi amacıyla önemli bir çerçeve sunmaktadır. Ancak bu ulusal politika Sille'de yeterince etkin biçimde uygulanmamaktadır. Toplantı notlarında da vurgulandığı üzere, bölgede çöplerin sokaklara bırakılması, inşaat atıklarının kontrolsüz yönetimi ve özellikle turistik alanlarda temizlik sorunları öne çıkan zayıf noktalardır. Sille'de atıkların ayrıştırılması için çöp kutuları ve toplama noktaları mevcut olmakla birlikte, düzenli izleme ve raporlama yapılmadığından atık miktarına ve geri dönüşüm oranlarına dair yerel ölçekte veri bulunmamaktadır. Küçük ölçekli işletmeler ve haneler gıda atıklarını çoğunlukla hayvan beslemede kullanmakta, bu da organik atıkların kısmen yeniden değerlendirilmesini sağlamaktadır. Ancak oteller ve restoranlarda gıda israfını azaltmaya yönelik sistematik bir program veya "Turuncu Bayrak" gibi girişimlere dair uygulama kanıtı sınırlıdır. Tek kullanımlık plastiklerin azaltılması veya ziyaretçilerin bilinçlendirilmesine yönelik kampanyalar henüz geliştirilmemiştir. Bunun yanında, belediye ölçeğinde kamusal alanlarda temizlik hizmetleri sağlanmakta, fakat artan turizm baskısı karşısında bu hizmetler yetersiz kalmaktadır. Özellikle yaz aylarında günübirlik ziyaretçilerin yoğunluğu, sokaklarda ve dere kenarlarında çöp birikimi sorununu artırmaktadır.

Tablo 40. D9 Katı atık sonuçları

D9 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Sonuçları ve hedefleriyle birlikte yayınlanan atık izleme programı.	2	1,88
b	Gıda atıkları da dahil olmak üzere atık yönetimi konusunda turizm işletmeleriyle birlikte koordine edilen kampanya / tavsiye / destekler.	2	
c	Tek kullanımlık ürünleri, özellikle plastikleri azaltmak / ortadan kaldırmak için kampanya.	1	
d	Kamu ofisleri ve tesisleri için atık yönetimi programı.	2	
e	En az dört akışlı (yani organik, kağıt, metal, cam ve plastik) bir toplama ve geri dönüşüm sisteminin sağlanması.	2	
f	Artık atıkların bertarafı için sürdürülebilir sistemin sağlanması.	2	
g	Ziyaretçiler de dahil olmak üzere çöplerin atılmasını engellemek ve kamusal alanları temiz tutmak için kampanya.	1	
h	Ayrı atık bertarafı için yeterli çöp kutuları.	3	

D10. Sera gazı emisyonları ve iklim değişikliğinin hafifletilmesi

Destinasyonun, sera gazı emisyonlarını azaltma hedefleri ve hafifletme politikaları ve eylemleri ile ilgili uygulama ve raporlar mevcut. İşletmeler, sera gazı emisyonlarını faaliyetlerinin tüm yönlerinden (tedarikçiler ve hizmet sağlayıcılar dahil) ölçmek, izlemek, azaltmak veya en aza indirmek, kamuya raporlamak ve hafifletmek için teşvik edilmektedir. Kalan emisyonların dengelenmesi teşvik edilir.

Türkiye 2030 yılına kadar sera gazı emisyonlarını %41 oranında azaltmayı ve 2053 yılına kadar net sıfır hedefine ulaşmayı taahhüt etmiş; bu doğrultuda Ulusal Katkı Beyanı (NDC), 11. Kalkınma Planı, Enerji Verimliliği Kanunu ve İklim Değişikliği Stratejisi ve Eylem Planı gibi belgelerle ulusal ölçekte kapsamlı bir politika çerçevesi oluşturmuştur. Ancak bu politikaların yerel destinasyon ölçeğinde, özellikle Sille’de, turizm sektörü ve işletmelerle doğrudan ilişkilendirildiğine dair bulgular sınırlıdır. Sille’de sera gazı emisyonlarının ölçülmesi, raporlanması veya azaltılmasına yönelik herhangi bir hedef belirlenmemiştir. Yerel yönetimler, çevresel raporlama süreçlerinde hava kalitesi ve çevresel riskleri göz önünde bulundursa da, bu raporlar emisyon azaltımına dair somut stratejiler veya uygulama planları içermemektedir. Toplantı notlarında da görüldüğü üzere, turizm işletmeleri ve yerel paydaşlar bu konuda bilgilendirilmemekte; karbon ayak izinin azaltılması, enerji verimliliği veya dengeleme (offsetting) mekanizmaları hakkında yönlendirilmemektedir. Kamu sektöründe sınırlı düzeyde enerji verimliliği uygulamaları ve altyapı projeleri yer almakla birlikte, bu faaliyetlerin iklim değişikliğiyle mücadeleye doğrudan katkısı sınırlı kalmaktadır. Ayrıca, ziyaretçiler veya turizm

işletmeleri için karbon dengeleme programları hakkında herhangi bir bilgilendirme yapılmamaktadır. Bu eksiklikler, Sille'nin sürdürülebilirlik standartları çerçevesinde iklim değişikliğiyle mücadelede pasif bir pozisyonda kaldığını ortaya koymaktadır.

Tablo 41. D10 Sera gazı emisyonları ve iklim değişikliğinin hafifletilmesi sonuçları

D10 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Belirtilen tarihe kadar emisyon azaltım yüzdesi için yayınlanmış hedefler.	0	0,4
b	İzleme ve hafifletme eylemlerini içeren yıllık iklim raporu.	1	
c	Emisyonların azaltılması ve hafifletilmesi konusunda turizm işletmeleriyle birlikte desteklenen kampanya veya diğer katılımlar.	0	
d	Kamu sektörü faaliyetlerinden kaynaklanan emisyonları azaltma eylemi.	1	
e	Tanınan standartları karşılayan dengeleme planları hakkında işletmeler ve ziyaretçiler için bilgiler.	0	

D11. Düşük-etkili ulaşım

Destinasyonun hem destinasyon içi ve hem de destinasyona gidiş ve gelişlerden kaynaklı ulaşım emisyonlarını azaltma hedefleri vardır. Turizmin hava kirliliği, tıkanıklık ve iklim değişikliğine katkısını azaltmak için sürdürülebilir, düşük emisyonlu araçların kullanımında ve toplu taşıma ile aktif seyahatlerin kullanımında (örneğin yürüme ve bisiklete binme) bir artış kaydetmek için çalışılmaktadır.

Sille Konya şehir merkezine yakın konumu ve kentsel sit alanı kimliği nedeniyle ulaşım açısından özel bir konuma sahiptir. Destinasyona ulaşım ağırlıklı olarak özel araçlar üzerinden gerçekleşmekte, yerel halk ve işletmelerin de çoğunlukla fosil yakıtlı araçlar kullandığı gözlemlenmektedir. Sille ile Konya arasında toplu taşıma bağlantıları (otobüs ve minibüs hatları) mevcut olsa da sürdürülebilir ulaşım altyapısına yönelik yatırımlar sınırlıdır. Elektrikli veya hibrit araçların kullanımına yönelik bir teşvik mekanizması bulunmadığı gibi, şarj altyapısının eksikliği bu araçların destinasyonda yaygınlaşmasını engellemektedir. **Diğer taraftan bisiklet tramvayları ile entegre olan Konya'daki bisiklet yol ağı Sille'nin yakınına kadar gelmektedir. Bu da Sille'ye bisikletle gelmesini kolaylaştırmaktadır.**

Sille'nin kentsel sit alanı niteliği ve kompakt yerleşim dokusu, destinasyon içinde ulaşımın çoğunlukla yürüyüşle sağlanmasına olanak tanımaktadır. Dar sokaklar ve tarihi doku nedeniyle bisiklet kullanımının sınırlı olduğu görülse de Master Plan'da yaya öncelikli meydanlar ve kültürel rotalar öne çıkarılmaktadır. Buna rağmen, ziyaretçilere bisiklet veya yürüyüş rotaları hakkında sistematik bilgilendirme sağlayan dijital veya basılı kaynakların eksikliği dikkat çekmektedir. Ziyaretçi trafiğinin yoğunlaştığı hafta sonları ve özel günlerde, park yeri yetersizliği ve trafik

sıkışıklığı önemli sorunlar yaratmaktadır. Bu durum, düşük etkili ulaşım seçeneklerinin geliştirilmesi ihtiyacını daha da artırmaktadır. Ancak, ziyaretçilerin toplu taşıma veya alternatif ulaşım yöntemlerini tercih etmelerini teşvik edecek yönlendirme, kampanya veya düzenleme bulunmamaktadır.

Tablo 42. D11 Düşük-etkili ulaşım sonuçları

D11 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Toplu taşıma ve düşük emisyonlu araçlar da dahil olmak üzere daha sürdürülebilir bir ulaşım altyapısına yatırım.	2	1,66
b	Destinasyona ve destinasyon içindeki alternatif ulaşım seçenekleri hakkında ziyaretçilere sağlanan bilgiler.	1	
c	Alternatif ulaşım yöntemlerinin ziyaretçi kullanımına ilişkin veriler.	2	
d	Bisiklet ve yürüyüş olanaklarının geliştirilmesi ve tanıtımı.	3	
e	Kısa mesafeli ve daha sürdürülebilir ulaşım seçenekleriyle erişebilen ziyaretçi pazarlarına öncelik verilmesi.	0	
f	Kamu sektörü ve turizm işletmeleri, kendi operasyonlarında düşük etkili ulaştırmaya öncelik verir.	2	

D12. Işık ve gürültü kirliliği

Destinasyon, ışık ve gürültü kirliliğini en aza indirmek için esaslara ve düzenlemelere sahiptir. Destinasyon, işletmeleri bu esaslara ve düzenlemelere uymaya teşvik eder.

Sille kentsel sit alanı statüsü ve tarihi dokuya sahip olması nedeniyle ışık ve gürültü kirliliği açısından görece düşük riskli bir destinasyondur. Mevcut durumda, bölgede aşırı gürültü veya ışık kirliliği şikâyetleri yaygın değildir. Yerel halk, meydana gelen gürültü sorunlarını Konya Büyükşehir Belediyesi veya Selçuklu Belediyesi aracılığıyla iletebilmektedir. Ayrıca cami hoparlörlerinin ses seviyeleri Türkiye genelinde olduğu gibi 70–85 dB arasında sınırlandırılmıştır.

Gürültü ile ilgili bir işletmeye müzik yayın izni verildiği, bunun dışında başka işletmelere izin verilmediği ifade edilmiştir. Bununla birlikte, artan turizm faaliyetleri ve özellikle yaz aylarında yoğunlaşan ziyaretçi trafiği, gelecekte bu konuda sorunlar doğurabilecek potansiyele sahiptir. Sille Master Planı'nda kentsel tasarım rehberleri kapsamında aydınlatma tasarımlarının tarihi dokuya uygun olması gerektiği vurgulanmış olsa da turizm işletmelerine veya ziyaretçilere yönelik ışık ve gürültü kirliliğini önleyici yönergeler henüz sistematik olarak geliştirilmemiştir. Bu durum, ilerleyen dönemde özellikle restoranlar, kafeler ve etkinlik alanlarında yoğunlaşabilecek ışıklandırma uygulamaları açısından bir risk oluşturmaktadır.

Tablo 43. D12 Işık ve gürültü kirliliği sonuçları

D12 Göstergeleri		Puan/Ortalama	
a	Işık ve gürültü kirliliği ile ilgili esaslar – turizm işletmeleri için oluşturulması ve teşvik edilmesi.	3	2,33
b	Turizm ile ilgili potansiyel gürültü ve ışık kirliliği kaynaklarının tanımlanması ve izlenmesi.	2	
c	Yerel sakinlerin, gürültü ve ışık kirliliğini rapor etmesini sağlayan mekanizmalar ve takip eylemleri.	2	

5. Sonuç ve Öneriler

Sille destinasyonuna yönelik yapılan değerlendirme, bölgenin sahip olduğu kültürel miras, doğal çevre ve yerel topluluk unsurlarının sürdürülebilir turizm ilkeleriyle bütünleştirilmesi açısından önemli bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir. Çalışmada ortaya çıkan bulgular, destinasyon yönetiminde güçlü yönler kadar, gelişime açık alanların da bulunduğunu ortaya koymuştur. Özellikle sürdürülebilir yönetim yapılarının güçlendirilmesi, kültürel mirasın korunması, çevresel etkilerin minimize edilmesi ve toplumsal katılımın artırılması yönündeki eksiklikler, destinasyonun gelecekteki turizm gelişimini doğrudan etkileyecek unsurlar arasında yer almaktadır. Ayrıca, Sille'nin ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığını artıracak stratejilerin henüz sistematik biçimde uygulanmadığı görülmektedir. Bu nedenle, mevcut turizm potansiyelinin sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlayacak biçimde yönlendirilmesi kritik önemdedir.

Çalışmada dikkat çeken bir diğer bulgu, destinasyonda mevcut olan bazı çevresel ve kültürel risklerin, planlı ve bütüncül bir yönetim anlayışıyla önlenabilir nitelikte olduğudur. Altyapı, atık yönetimi, su kaynaklarının korunması ve ışık-gürültü kirliliğinin önlenmesine yönelik düzenlemeler, sürdürülebilir turizm yönetim planının temel bileşenleri arasında yer almalıdır. Bununla birlikte, yerel halkın turizm faaliyetlerine katılım düzeyinin artırılması ve bu katılımın karar alma mekanizmalarına yansıtılması, destinasyonun sosyal sürdürülebilirliği açısından önem taşımaktadır. Bu noktada, yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör aktörlerinin ortak bir vizyon çerçevesinde hareket etmesi gerekmektedir.

Öneriler bağlamında, Sille'nin sürdürülebilir turizm çerçevesinde güçlendirilmesi için üç temel alana odaklanılması uygun görülmektedir. Birincisi destinasyon yönetimi yapısının kurumsallaştırılması ve GSTC Standartlarıyla uyumlu hale getirilmesidir. Bu çerçevede ölçülebilir performans göstergeleri belirlenmeli ve düzenli aralıklarla raporlama yapılmalıdır. İkincisi kültürel ve doğal mirasın korunmasına yönelik bütüncül yaklaşımlar geliştirilmelidir. Somut ve somut olmayan kültürel miras unsurlarının belgelenmesi, restorasyonu ve turizmle uyumlu biçimde yaşatılması bu kapsamda öncelik taşıyacaktır. Üçüncüsü ise destinasyonun rekabetçiliğini artıracak tanıtım, dijitalleşme ve turizm ürün çeşitlendirme stratejilerinin uygulanmasıdır. Dijital

platformların etkin kullanımı, sürdürülebilir turizm sertifikasyonlarıyla desteklenen markalaşma çalışmaları ve yerel gastronomi, doğa temelli turizm, kültür rotaları gibi ürünlerin geliştirilmesi, destinasyonun uzun vadede sürdürülebilir gelir ve istihdam yaratmasına katkı sağlayacaktır.

Tüm bunların ışığında Sille'nin sürdürülebilir turizm destinasyonu olma yolunda ilerleyebilmesi için mevcut güçlü yönlerinin stratejik avantajlara dönüştürülmesi, zayıf yönlerin ise bilimsel ve katılımcı politikalarla iyileştirilmesi gerekmektedir. Bu sürecin başarısı, yalnızca yerel ölçekte değil, ulusal ve uluslararası turizm politikalarıyla uyumlu bir yönetim anlayışının benimsenmesine bağlıdır.

Ekler

A. Önem-Performans Anketi

GSTC Kriterlerinin Önemi ve Performansı için Paydaş Anketi

Kriterler	Önem					Performans				
	1: Önemli Değil 5: Çok Önemli					1: Çok az karşılandı 5: Çok iyi karşılandı				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
<p>A1 Destinasyon yönetim sorumluluğu</p> <p>Destinasyon, özel sektör, kamu sektörü ve sivil toplumun katılımıyla sürdürülebilir turizme yönelik koordineli bir yaklaşımdan sorumlu etkin bir organizasyon, departman, grup ya da komiteye sahiptir. Bu grup, sosyo-ekonomik, kültürel ve çevresel sorunların yönetimi için sorumluluklar, gözetim ve uygulama yeteneklerini tanımlamıştır. Grup yeterli şekilde finanse edilir, destinasyon yönetimi sağlamada çeşitli organlarla çalışır, yeterli personele (sürdürülebilirlik deneyimi olan personel dahil) erişebilir ve operasyonlarında ve işlemlerinde sürdürülebilirlik ve şeffaflık ilkelerini izler.</p>										
<p>A2 Destinasyon yönetim stratejisi ve eylem planı</p> <p>Destinasyon, sürdürülebilirlik ilkelerine dayanan ve paydaş katılımı ile geliştirilmiş, destinasyon ölçeğine uygun, kamuya açık, çok yıllık destinasyon yönetim stratejisi ve eylem planı oluşturmuş ve uygulamaktadır. Strateji, turizm varlıklarının tespit ve değerlendirilmesini içerir ve sosyoekonomik, kültürel ve çevresel sorunları ve riskleri dikkate alır. Strateji, destinasyondaki daha kapsamlı sürdürülebilir kalkınma politika ve eylemi ile ilişkili ve etkilidir.</p>										
<p>A3 İzleme ve raporlama</p> <p>Destinasyon, turizmden kaynaklı sosyoekonomik, kültürel ve çevresel sorunlara ve etkilere yanıt vermek ve bunları izlemek için bir sistem uygulamaktadır. Faaliyetler ve sonuçlar düzenli olarak izlenir, değerlendirilir ve kamuya açık bir şekilde raporlanır. İzleme sistemi periyodik olarak gözden geçirilir.</p>										
<p>A4 Kurumsal katılım ve sürdürülebilirlik standartları</p> <p>Destinasyon, turizm işletmelerini sürdürülebilirlik konuları hakkında düzenli olarak bilgilendirmekte ve faaliyetlerini daha sürdürülebilir hale getirmeleri için teşvik etmekte ve desteklemektedir. Destinasyon, sürdürülebilirlik standartlarının benimsenmesini teşvik etmekte, mümkün olan yerlerde turizm işletmeleri için GSTC-I Onaylı standartlar ve GSTC-I Akredite sertifikasyon planlarının uygulanmasını teşvik etmektedir. Destinasyon, sürdürülebilirlik sertifikasına sahip işletmelerin bir listesini yayınlamaktadır.</p>										
<p>A5 Yerel katılım ve geribildirim</p> <p>Destinasyon, sürdürülebilir destinasyon planlama ve yönetimine halkın katılımını sağlar ve teşvik eder. Yerel toplulukların istekleri, endişeleri, turizm sürdürülebilirliği ve destinasyon yönetimi ile ilgili memnuniyetlerini düzenli olarak izlenmekte, kamuya açıklanmakta ve bunlara karşılık aksiyonlar alınmaktadır. Destinasyon, sürdürülebilir turizm fırsatları ve engelleri ile ilgili yerel anlayışı geliştirmek ve toplulukların yanıt verme kapasitelerini arttırmak için bir sisteme sahiptir.</p>										
<p>A6 Ziyaretçi katılımı ve geribildirim</p> <p>Destinasyon, ziyaretçinin memnuniyetini, destinasyon deneyiminin kalitesi ve sürdürülebilirliği izlemek ve kamuya açıklamak ve gerekirse müdahale etmek için bir sisteme sahiptir. Ziyaretçiler, destinasyondaki sürdürülebilirlik sorunları ve bunlara yönelik olarak oynayabilecekleri rol hakkında bilgilendirilir.</p>										
<p>A7 Tanıtım ve bilgi</p> <p>Destinasyon ile ilgili tanıtım ve ziyaretçi bilgilendirme materyelleri destinasyonun ürünleri, hizmetleri ve sürdürülebilirlik iddiaları açısından doğrudur. Pazarlama</p>										

mesajları ve diğer iletişimler, destinasyonun değerlerini ve sürdürülebilirliğe yaklaşımını yansıtır; yerel topluluklara ve doğal, kültürel varlıklara saygılıdır.																			
A8 Ziyaretçi yoğunluğu ve faaliyetlerin izlenmesi Destinasyon, düzenli olarak gözden geçirilen bir ziyaretçi yönetim sistemine sahiptir. Ziyaretçi yoğunluğu ve faaliyetlerinin izlenmesi ve gerekli durumlarda belirli zamanlarda ve belirli lokasyonlarda ziyaretçi yoğunluğu ve faaliyetlerinin azaltılması veya artırılması, yerel ekonominin, toplumun, kültürel mirasın ve çevrenin ihtiyaçlarını dengelemek için harekete geçilir.																			
A9 Planlama düzenlemeleri ve kalkınmanın kontrolü Destinasyon, kalkınmanın lokasyonu ve doğasını kontrol eden, çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel etki değerlendirmesi a. Gelişimi kontrol eden belirli politikalar / düzenlemeler / esaslar- başlık ve tarihe göre tanımlanır ve dökümanite edilir. GSTC Destination Criteria v2.0 7 www.gstcouncil.org gerektiren ve sürdürülebilir arazi kullanımı, tasarım, inşaat ve yıkımı entegre eden planlama esaslarına, mevzuatına ve politikalarına sahiptir. Düzenlemeler, özel mülk kiralama ve turizm amaçlı imtiyazlar dahil tüm operasyonlara uygulanır. Esaslar, mevzuat ve politikalar, kamu katılımı ile oluşturulmuş olup geniş kitlelere bildirilir ve uygulanır.																			
A10 İklim değişikliğine uyum Destinasyon, iklim değişikliği ile ilgili riskleri ve fırsatları tanımlar. Turizm tesislerinin yerleşimi, tasarımı, geliştirilmesi ve yönetimi için iklim değişikliğine uyum stratejileri uygulanmaktadır. Tahmin edilen iklim değişikliği, ilgili riskler ve gelecekteki koşullar hakkında bölge sakinleri, işletmeler ve ziyaretçiler için bilgi sağlanmaktadır.																			
A11 Risk ve kriz yönetimi Destinasyon, destinasyona uygun bir risk azaltma, kriz yönetimi ve acil durum müdahale planına sahiptir. Kilit unsurlar bölge sakinlerine, ziyaretçilere ve işletmelere iletilir. Planın uygulanması için prosedürler ve kaynaklar oluşturulur ve düzenli olarak güncellenir.																			
B1 Turizmin ekonomik katkısının ölçülmesi Turizmin destinasyon ekonomisine doğrudan ve dolaylı ekonomik katkısı izlenir ve kamuya açıklanır. Uygun ölçümler, ziyaretçi hacmi seviyesi, ziyaretçi harcamaları, istihdam, yatırım ve ekonomik faydanın dağılımının kanıtlarını içerir.																			
B2 Saygın iş ve kariyer fırsatları Destinasyon turizmde eğitimi ve kariyer fırsatlarını destekler ve özendirir. Destinasyondaki turizm işletmeleri, yerel istihdama yönelik fırsat eşitliğini, eğitimi ve gelişimi, emniyetli ve güvenli çalışma ortamını ve herkes için geçinmeye yetecek bir ücret sağlamayı taahhüt eder.																			
B3 Yerel girişimcileri ve adil ticareti desteklemek Destinasyon yerel işletmeleri, tedarik zincirlerini ve sürdürülebilir yatırımları destekleyerek turizm harcamalarının yerel ekonomide tutulmasını teşvik eder. Adil ticaret ilkelerine dayanan, bölgenin doğasını ve kültürünü yansıtan yerel sürdürülebilir ürünlerin geliştirilmesini ve satın alınmasını destekler. Bunlar, yiyecek ve içecek, el sanatları, performans a. Turizmle ilişkili KOBİ'ler için destinasyonda mevcut tavsiye, finans veya diğer desteklerin destinasyonda mevcudiyeti. b. Turizmle ilişkili KOBİ'ler için pazara erişim konusunda yardım c. Yerel ürün ve hizmetleri satın almaları için yerel turizm işletmelerine yönelik teşvik ve yardımcı faaliyetler d. Yerel çiftçilerin, zanaatkarların ve gıda üreticilerinin turizm değer zincirine katılmalarına GSTC Destination Criteria v2.0 9 www.gstcouncil.org sanatları, tarım ürünleri vb. olabilir.																			

<p>D6 Su yönetimi</p> <p>Destiasyon, işletmeleri su kullanımını ölçmeye, izlemeye, yönetmeye ve kamuya rapor vermeye yönelik teşvik etmektedir. Destinasyondaki su riski değerlendirilir ve dokümanite edilir. Su riski yüksek olan durumlarda, turizm amaçlı kullanımının yerel toplulukların ve ekosistemlerin ihtiyaçları ile çatışmamasını sağlamak için işletmelerle su yönetimi hedefleri belirlenir ve aktif olarak izlenir.</p>										
<p>D7 Su kalitesi</p> <p>Destinasyon, kalite standartlarını kullanarak içme, eğlence ve ekolojik amaçlar için kullanılan su kalitesini izler. İzleme sonuçları kamuya açıklanır ve destinasyonun su kalitesi sorunlarına zamanında yanıt verecek bir sistemi vardır.</p>										
<p>D8 Atıksu</p> <p>Destinasyonların septik tanklardan ve atık su arıtma sistemlerinden tahliyenin konumlandırılması, bakımı ve test edilmesi için açık ve zorunlu yönergeleri vardır. Destinasyon, atıkların yerel nüfus ve çevre üzerinde olumsuz etkiler olmadan güvenli bir şekilde arıtılmasını ve yeniden kullanılmasını veya salınımını sağlar.</p>										
<p>D9 Katı atık</p> <p>Destinasyon, atık üretimini ölçer, raporlar ve azaltılması için hedefler belirler. Katı atığın türüne göre etkili bir şekilde ayrıştırılmasını ve uygun bir şekilde arıtılmasını, atıkları türlerine göre etkili bir şekilde ayıran çok akışlı bir toplama ve geri dönüşüm sistemi ile sağlar. Destinasyon, işletmeleri gıda atıkları da dahil olmak üzere katı atıkları azaltmaya, yeniden kullanmaya ve geri dönüştürmeye teşvik eder. Tek kullanımlık ürünleri, özellikle plastikleri ortadan kaldırmak veya azaltmak için önlemler alır. Yeniden kullanılmayan veya geri dönüştürülmeyen artık katı atıklar güvenli ve sürdürülebilir şekilde bertaraf edilir.</p>										
<p>D10 Sera gazı emisyonları ve iklim değişikliğinin hafifletilmesi</p> <p>Destinasyonun, sera gazı emisyonlarını azaltma hedefleri ve hafifletme politikaları ve eylemleri ile ilgili uygulama ve raporlar mevcut. İşletmeler, sera gazı emisyonlarını faaliyetlerinin tüm yönlerinden (tedarikçiler ve hizmet sağlayıcılar dahil) ölçmek, izlemek, azaltmak veya en aza indirmek, kamuya raporlamak ve hafifletmek için teşvik edilmektedir. Kalan emisyonların dengelenmesi teşvik edilir.</p>										
<p>D11 Düşük-etkili ulaşım</p> <p>Destinasyonun, hem destinasyon içi ve hem de destinasyona gidiş ve gelişlerden kaynaklı ulaşım emisyonlarını azaltma hedefleri vardır. Turizmin hava kirliliği, tıkanıklık ve iklim değişikliğine katkısını azaltmak için sürdürülebilir, düşük emisyonlu araçların kullanımında ve toplu taşıma ile aktif seyahatlerin kullanımında (örneğin yürümeye ve bisiklete binme) bir artış kaydetmek için çalışılmaktadır.</p>										
<p>D12 Işık ve gürültü kirliliği</p> <p>Destinasyon, ışık ve gürültü kirliliğini en aza indirmek için esaslara ve düzenlemelere sahiptir. Destinasyon, işletmeleri bu esaslara ve düzenlemelere uymaya teşvik eder.</p>										

Kaynakça

AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı). (2021). İl Afet Risk Azaltma Planı (İRAP), AFAD Planlama ve Risk Azaltma Dairesi Başkanlığı.

Aköz, A., & Ürekli, F. (1997). Sille tarihi üzerine incelemeler. Konya Kültür Yayınları.

Erdem, Ş., Kulak Torun, F., Taş, A., & Torun, A. (2010). Cultural Property with Touristic Potential: Example of Sille. ICNTAD'10, Zagreb, 175–185.

Faulkner, B. (2001). Towards a framework for tourism disaster management. *Tourism Management*, 22(2), 135–147.

Global Sustainable Tourism Council (GSTC). (2021). GSTC Destination Criteria (Version 2.0). Global Sustainable Tourism Council.

Halıcı, N. (2014). Konya mutfağı. İstanbul: Oğlak Yayıncılık.

Küçükdağ, Y. (2005). Karamanlı Ortodoks Türkler ve Sille. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

McCool, S. F., & Lime, D. W. (2001). Tourism carrying capacity: Tempting fantasy or useful reality? *Journal of Sustainable Tourism*, 9(5), 372–388.

Mirmiroğlu, M. (2012). Sille tarihi. Konya: Sille Derneği Yayınları.

Sarıköse, M. (2009). Osmanlı döneminde Sille ve nüfus yapısı. *Konya Araştırmaları*, 12(3), 28–40.

United Nations World Tourism Organization (UNWTO). (2018). Indicators of Sustainable Development for Tourism Destinations: A Guidebook. Madrid: UNWTO.